

PROGRAMA PER AL
FOMENT DE
L'EMPRENEDORIA I
L'ACTIVITAT
COMERCIAL I DE
SERVEIS A LES ZONES
RURALS AMB
PROBLEMES DE
DESPOBLAMENT I
ENVELLIMENT

LLEIDA, CAMBRA DE COMERÇ, 2019

Cambra de Comerç
de Lleida

Diputació de Lleida
Patronat de Promoció Econòmica

Índex

ANTECEDENTS

ÀREA D'ACTUACIÓ

OBJECTIUS GENERALS

ANÀLISIS DAFO

CONCLUSIONS

ANTECEDENTS

Els pobles de la província de Lleida pateixen un procés de despoblament i envelliment de la població que és motiu de preocupació per la Cambra de comerç, especialment en els darrers anys. Les dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat) indiquen que són les comarques interiors del Prepirineu i els municipis del secà de Lleida els que mostren una situació més delicada.

Els municipis en risc de despoblació irreversible són Bausén, Cava, Fulleda i Guimerà. Als dos Pallars, la Noguera i la Segarra tenen més d'un 20% de població amb més de 85 anys. Un 52% dels municipis (121 localitats d'un total de 231) tenen menys de 500 habitants, un 71'4% (165 de 231) en tenen menys de 1000, i 14 d'aquestes en tenen menys de 100. Per frenar aquest despoblament diferents estudis han fet palesa la necessitat de proveir-los d'una sèrie de serveis com son la fibra òptica, llar d'infants, consultori mèdic, caixer automàtic, un servei de transport públic organitzat i ben connectat o una bona xarxa de carreteres entre altres elements importants. Per altra banda, els espais rurals ofereixen un conjunt de valors que són cada cop més apreciats entre els joves, com son el contacte amb la natura, el silenci, la tranquil·litat o l'aire pur, però tot això sense altres elements no és suficient argument perquè aquests prenguin la decisió de tornar al poble. Entre els serveis que és valoren i que son fonamentals per percebre una bona qualitat de vida s'inclou la existència de comerç i restauració al municipi, que son fonamentals no únicament per donar un servei de proximitat a la població resident que no és pot desplaçar d'una sèrie de productes de primera necessitat sinó per la funció social que suposa un lloc de trobada i que dona vida al municipi.

En la mesura que els municipis siguin capaços d'oferir els serveis i les connexions que aquests joves necessiten per percebre la qualitat de vida que compleixi les seves expectatives aconseguiran atraure noves famílies als seus territoris. En aquest context és més necessari que mai, per una banda, detectar les necessitats més importants i donar suport i dotar d'eines millors a aquestes localitats per atraure emprenedors tant del comerç com de la restauració i els serveis.

No obstant, el comerç minorista és, al mateix temps, un sector especialment dinamitzador de l'activitat econòmica i de la creació de llocs de treball i, per això, per afavorir la recuperació econòmica en l'actual context resulta fonamental la creació de programes de suport al sector que facilitin l'activitat i eliminin obstacles que impedeixen el creixement de la iniciativa empresarial en aquest àmbit.

ÀREA D'ACTUACIÓ

La nostra àrea d'estudi correspon a la comarca de La Noguera, és un territori amb molt de valor, una gran potencialitat de recursos naturals, culturals, patrimonials, gastronòmics i humans. És la comarca més gran de Catalunya, però la seva població està al voltant de 40.000 habitants. És una comarca on el sector primari és el que té més importància des del punt de vista de l'economia.

Compta amb 30 municipis, on tots els termes municipals contenen amb recursos potencialment atractius, sobretot en l'àmbit del turisme i està caracteritzat per una presència molt significativa del sector agrícola.

El sector primari es el sector amb més consolidació ja que disposa d'infraestructures de regadiu i maquinària, que contribueixen al desenvolupament econòmic d'alguns municipis, fet que propicia incorporacions futures a l'agricultura. Però no tot gira al voltant de l'agricultura i la ramaderia com a factor que ha intentat aturar el despoblament en aquestes àrees, també cal esmentar els atractius naturals, patrimonials, culturals i paisatgístics existents en el territori, per tal d'intentar complementar tots aquets factors d'oportunitats i possibilitats d'emprenedoria, i potenciar el desenvolupament en el territori en tota la seva grandesa possible.

Respecte l'activitat agroalimentària, hi ha un predomini de les activitats de producció, però amb l'inconvenient que són activitats amb un valor afegit molt escàs i amb un requeriment de mà d'obra molt poc significatiu. Per tant, estem davant d'un sector amb moltes febleses i amb oportunitats de crear grans iniciatives amb més ambició respecte a la transformació i comercialització.

Les zones situades en les localitzacions d'Artesa de Segre, Ponts i Balaguer, són les que contenen la concentració de població més gran i d'activitat industrial en el territori. La llunyania d'eixos d'interconnexió de comunicació, com poden ser l'Autovia A-2 o la força existent històricament del sector primari, dificulta aquest assentament de l'activitat industrial en el territori. L'activitat industrial a la Noguera només representa el 12,3% del valor afegit brut, gairebé la meitat que arreu de Catalunya, on la indústria és responsable del 21,1% de la riquesa. Les centrals hidroelèctriques dels pantans de Camarasa, Sant Llorenç de Montgai, Canelles i Santa Anna són algunes de les activitats industrials que perduren actualment.

Per tant, un altre factor a tenir en compte, és la de desenvolupar una activitat industrial innovadora. El fet de no tenir un motor industrial consolidat, obliga al territori a potenciar altres sectors amb oportunitats presents i futures com pot ser el turisme com a principal activitat de diversificació i complementarietat amb les activitats rurals i agrícoles, juntament amb la gastronomia i els productes de proximitat que tenen un pes important en el territori.

Els paratges del Montsec, que obren les portes al Pre-Pirineu, son l'atractiu turístic amb més renom i dels més importants del territori. Conté elements com el Centre d'Observació de l'Univers, el congost de Mont-Rebei i jaciments arqueològics declarats patrimoni de la humanitat.

Per tant té un entorn natural privilegiat, amb molts espais naturals i d'interès, que ofereixen la possibilitat de practicar activitats de turisme actiu i de contacte amb la natura.

En aquesta zona es realitzen activitats aquàtiques o de vol lliure, un centre homologat de BTT que forma part de la xarxa de Centres BTT de Catalunya, una varietat de rutes de senderisme, parets verticals per l'escalada i atractius culturals i de patrimoni històric.

Però no tota l'activitat turística es concentra solament en el Montsec, també tenim altres paratges de gran valor i riquesa natural com el pantà de sant Llorenç de Montgai i Camarasa, el pantà de Santa Anna situat als municipis d'Ivars de Noguera i Òs de Balaguer, l'embassament de Rialb

Cambra de Comerç
de Lleida

Diputació de Lleida
Patronat de Promoció Econòmica

que es localitza als termes de Tiurana i La Baronia de Rialb, la serra de Bellmunt a Bellmunt d'Urgell entre d'altres paratges per descobrir i gaudir plenament amb tots els sentits de la natura.

També cal destacar que des de l'any 2013, 18 municipis del territori tenen la certificació Reserva turística Starlight, que permet interactuar la ciència i el turisme, i el desenvolupament i creació del turisme astronòmic.

El territori, també disposa d'infraestructures que ajuden a entendre i interpretar l'empremta històrica, com el Túmul de Seró, el Centre d'interpretació de l'Or, la cova Gran de Santa Linya o la cova Del Tabac, el Museu de la Noguera, espais de la guerra civil com les trinxeres del Merengue, la Via Romana D'Àger, el Museu de les campanes...

Un altre sector a tenir en compte és el sector comercial, que en el mateix cas que en el sector industrial, es concentra en els municipis de Ponts, Artesa de Segre i Balaguer, en els quals hi ha associacions comercials presents amb una forta activitat i que mantenen el comerç local, amb l'oferta de serveis, i la proximitat als clients.

Com a contrapartida, en les poblacions més petites, el comerç és molt escàs i s'ha d'incentivar i conservar, ja que es un element de dinamització del territori, econòmic i socialment parlant. La possibilitat d'oferir un producte en aquests comerços locals vinculat al territori, i de km0 obra una possibilitat de cara al visitant. La Noguera compta amb els recursos suficients a nivell de producció pròpia, ja sigui carn de ramats propis,

formatges, mermelades, pans i coques, oli, entre molts altres productes que resulten atractius i aporten un valor afegit molt important als visitants. D'aquesta manera es podria aconseguir la creació de iniciatives econòmicament viables basades en el consum de proximitat i amb el consum dels visitants. La estratègia de la Noguera s'ha de veure en el seu conjunt i s'ha de treballar tenint en compte tots els factors, el turisme, el comerç, la qualitat de vida, la qualitat de l'aire, els paisatges, la tranquil·litat, en definitiva el conjunt de valors que les noves generacions aprecien cada cop més i que La Noguera els pot oferir.

Respecte a les comunicacions, hi ha una xarxa de carreteres existent, però només comunica els nuclis de població més importants, la resta del territori està compost per carreteres secundàries, camins o pistes forestals, una xarxa ferroviària amb proximitat a l'estació de L'AVE Lleida-Pirineus, i l'aeroport d'Alguaire.

OBJECTIUS GENERALS

Aquest estudi parteix de l'anàlisi del procés de despoblació, entesa com la pèrdua quantitativa de demografia i de despoblament o abandonament físic de les poblacions i de les activitats soci econòmiques presents en una localitat. Al territori de La Noguera objecte del nostre estudi és constaten clares evidències d'aquests dos processos. L'informe té per objectiu un diagnòstic en profunditat de la situació actual de La Noguera que serveixi com a punt de partida per tal d'ajudar a la presa de decisions per part de les administracions i ens públics responsables per tal de frenar aquests fenòmens i evitar així la desaparició de certs municipis. A més, tenint en compte el nou escenari de programació dels Fons FEDER per als propers anys aquest diagnòstic pretén servir com a eina per tal d'incentivar programes d'ajut al foment de l'activitat econòmica en el territori de La Noguera encaminats a millorar l'atractivitat del territori respecte a unitats familiars joves de l'àrea d'influència. Hem tractat d'enumerar els diferents incentius que els podrien animar a traslladar-se a alguna de les poblacions de la Comarca i que posin en valor tots els potencials d'aquest territori.

ANÀLISIS DAFO

L'anàlisi DAFO ha estat realitzat sobre la base de les aportacions obtingudes a partir de la recerca i el tractament de dades, i la seva posterior cartografia per identificar les diferents debilitats, fortaleeses, amenaces i oportunitats presents en la nostra àrea d'estudi.

Debilitats

➤ **Envelliment de la població:**

Les dades ens indiquen que el grup més nombrós respecte a franges d'edat de la població, correspon al grup entre 16 i 64 anys, en segon lloc tindríem el grup de més de 65 anys i per últim el grup de 0 a 14 anys correspondria al grup menys nombrós.

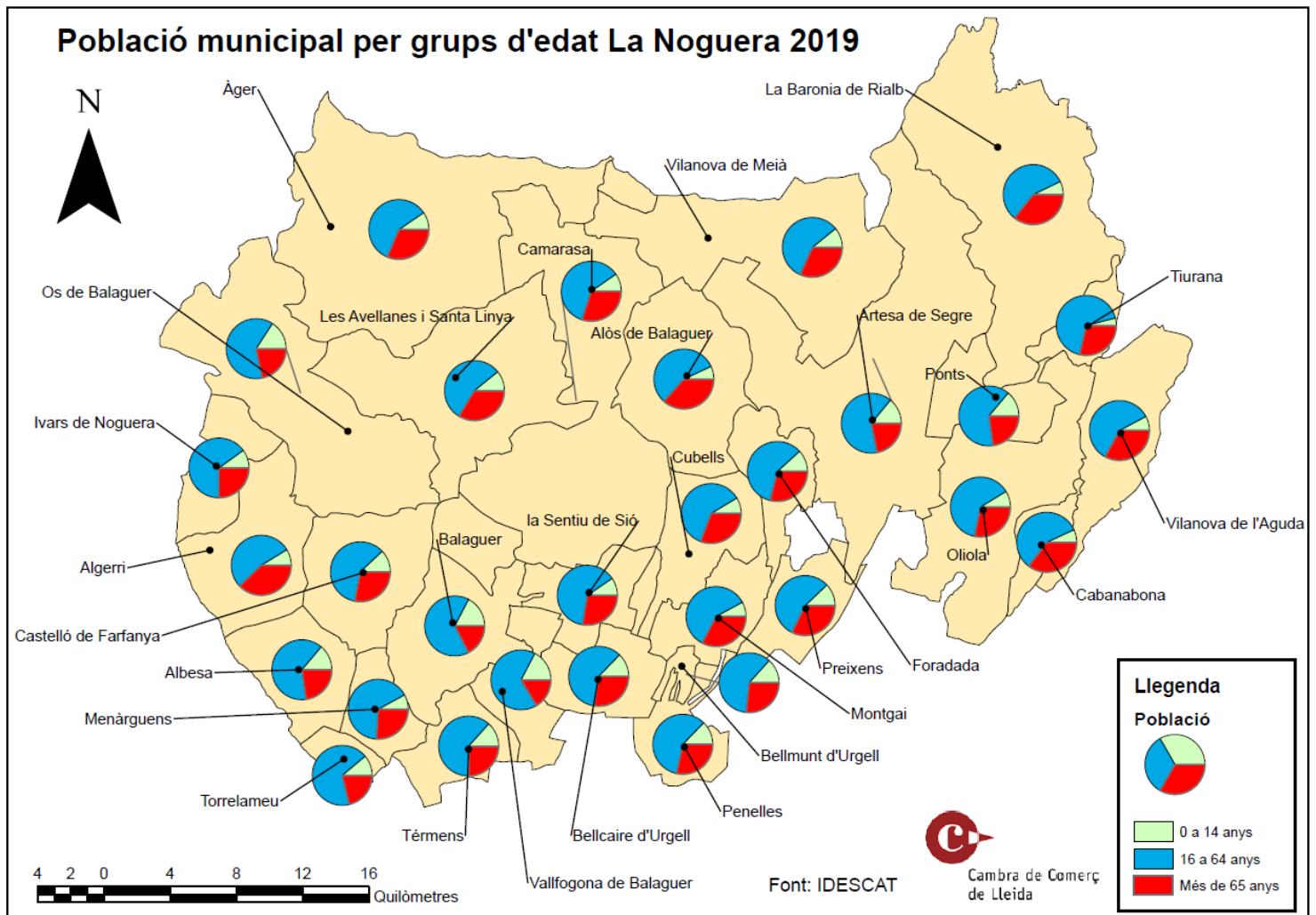
Si ens fixem més detingudament amb les poblacions amb menys habitants, podem observar que en comparació amb els municipis amb més població, el grup d'edat de més de 65 anys agafa més pes juntament amb el de 16 a 64 anys, en canvi el grup de 0 a 14 anys disminueix en aquestes àrees.

Cambra de Comerç
de Lleida

Diputació de Lleida
Patronat de Promoció Econòmica

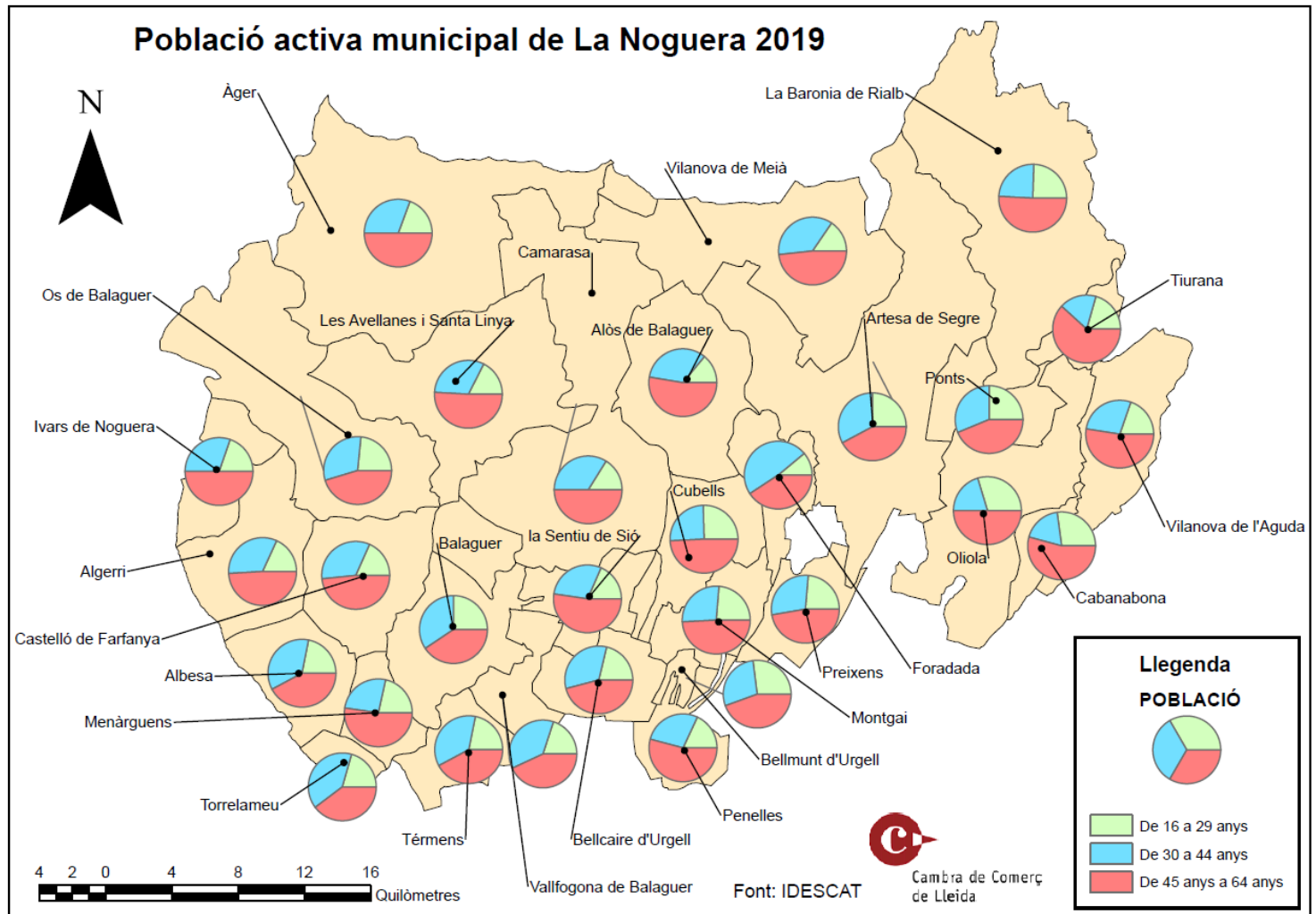
Mapa 1: El mapa ens mostra el repartiment per grups d'edat als municipis de La Noguera. Destaca l'important percentatge de població de més de 65 anys en la totalitat del territori.

Cambra de Comerç
de Lleida

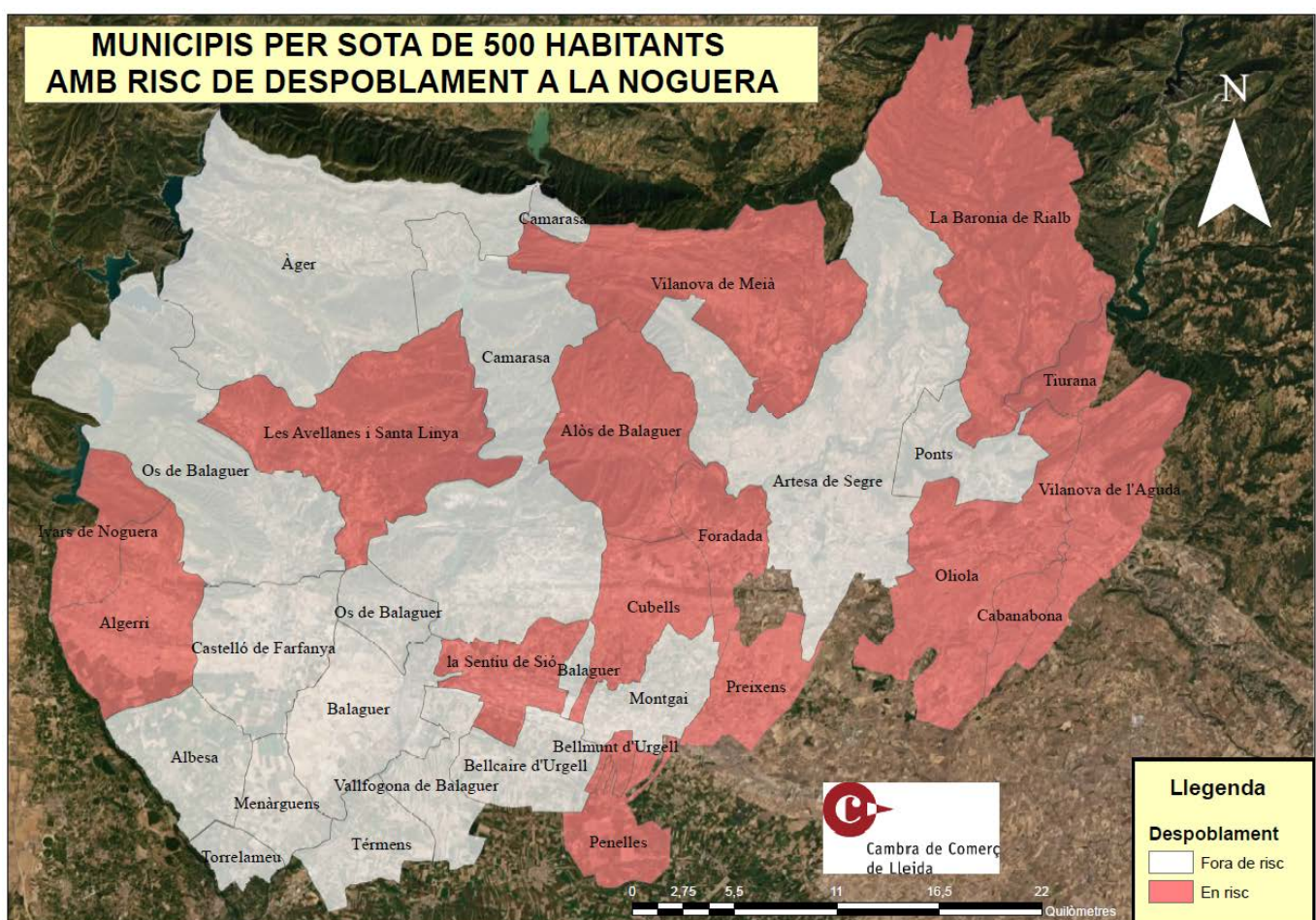
Diputació de Lleida
Patronat de Promoció Econòmica

Mapa 2: El mapa ens mostra els grups d'edat dins de la població activa (de 16 a 64 anys) destaca que pràcticament la meitat de la població activa té més de 45 anys.

➤ Despoblament:

Analitzant els resultats, ens mostren que 15 municipis de La Noguera, es troben per sota dels 500 habitants, i seguint els criteris de despoblament, aquestes àrees estarien en risc en un futur pròxim si no es prenen les mesures adequades per revertir aquesta situació.

Mapa 3: El mapa ens mostra els municipis de La Noguera amb una població inferior als 500 habitants. Un total de 15 municipis estan, per tant en risc important de despoblament.

➤ **Molt baixa densitat de població:**

Seguint els criteris d'agrupació de municipis, o LAU 2 establerts per la Unió Europea. Un total de 2.556.075 persones viuen en 273.232 km² de Espanya, això indica que el 5 % de la població espanyola, unes 600.000 menys que a Madrid, viuen en el 53 % del territori espanyol, amb una densitat mitja de 9,35 hab/km² i alt índex d'envelliment.

A La Noguera, un total de 15 municipis presenten una densitat de població de menys de 12'5 hab/km², considerat poca densitat de població per la UE. Però, la dada més significativa és que 13 d'aquestes localitats estan per sota dels 8 hab/km² considerades de molt baixa densitat de població i sobre les quals caldria actuar de forma immediata per tal de intentar frenar la desaparició de les mateixes.

Segons un recent estudi sobre demografia, dels investigadors Pilar Burillo i Francisco Burillo en el que realitzen una exhaustiva investigació de l'evolució de les zones de muntanya al nostre país, el resultat més cridaner és que, al realitzar la comparativa con les zones de muntanya espanyoles i les portugueses que els són limítrofes, s'observa que la tendència a Portugal és diferent. Doncs, la franja espanyola que amb menys de 8 hab/km² que llinda amb Portugal no continua en aquest país. A més, mentre Espanya té el 53% del territori amb menys de 12,5 hab/km², Portugal sol té el 23 %.

Per Pilar Burillo, autora de l'estudi: "això explica quina ha estat la principal raó de la despoblació en els nostres territoris de muntanya: la falta d'atenció política" i afegia que "fins ara es pensava que la despoblació era estructural i responia a criteris geogràfics i/o climatològics, però les dades ho desmenteixen".

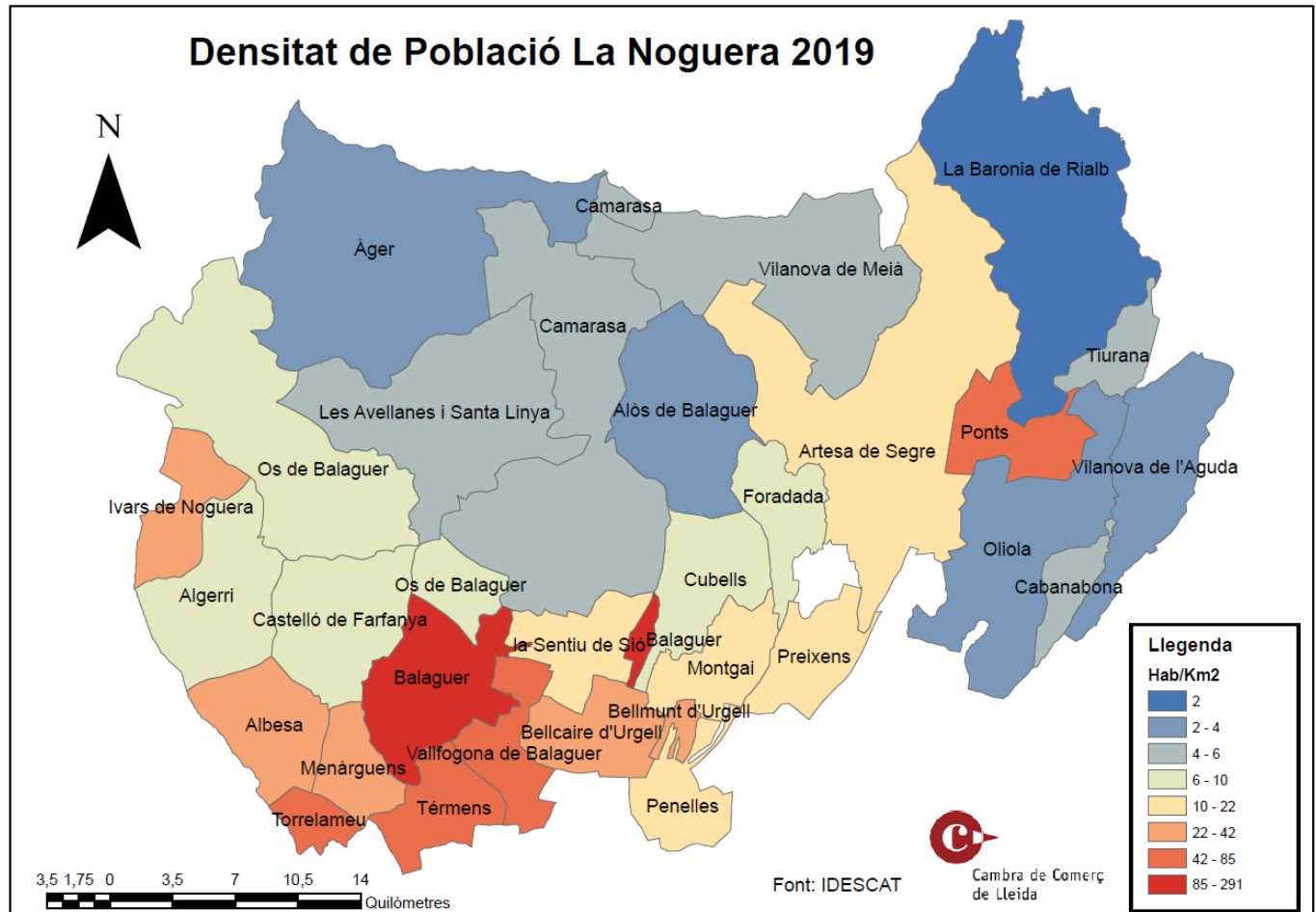
Francés Boya president de EsMontañas entitat que encarregà l'estudi manifestava que "aquests resultats ens han d' impulsar al diàleg amb el mon urbà per millorar el nivell de consciència sobre l'impacte global que suposa que més de la meitat del nostre territori es quedi sense gent".

Cambra de Comerç
de Lleida

Diputació de Lleida
Patronat de Promoció Econòmica

Mapa 4: El mapa ens mostra la densitat de població a La Noguera i destaca que més de la meitat del territori, especialment els municipis de la part nord presenten una densitat de població inferior als 8 habitants per km². (Color blau).

➤ **Equipaments i assistència sanitària:**

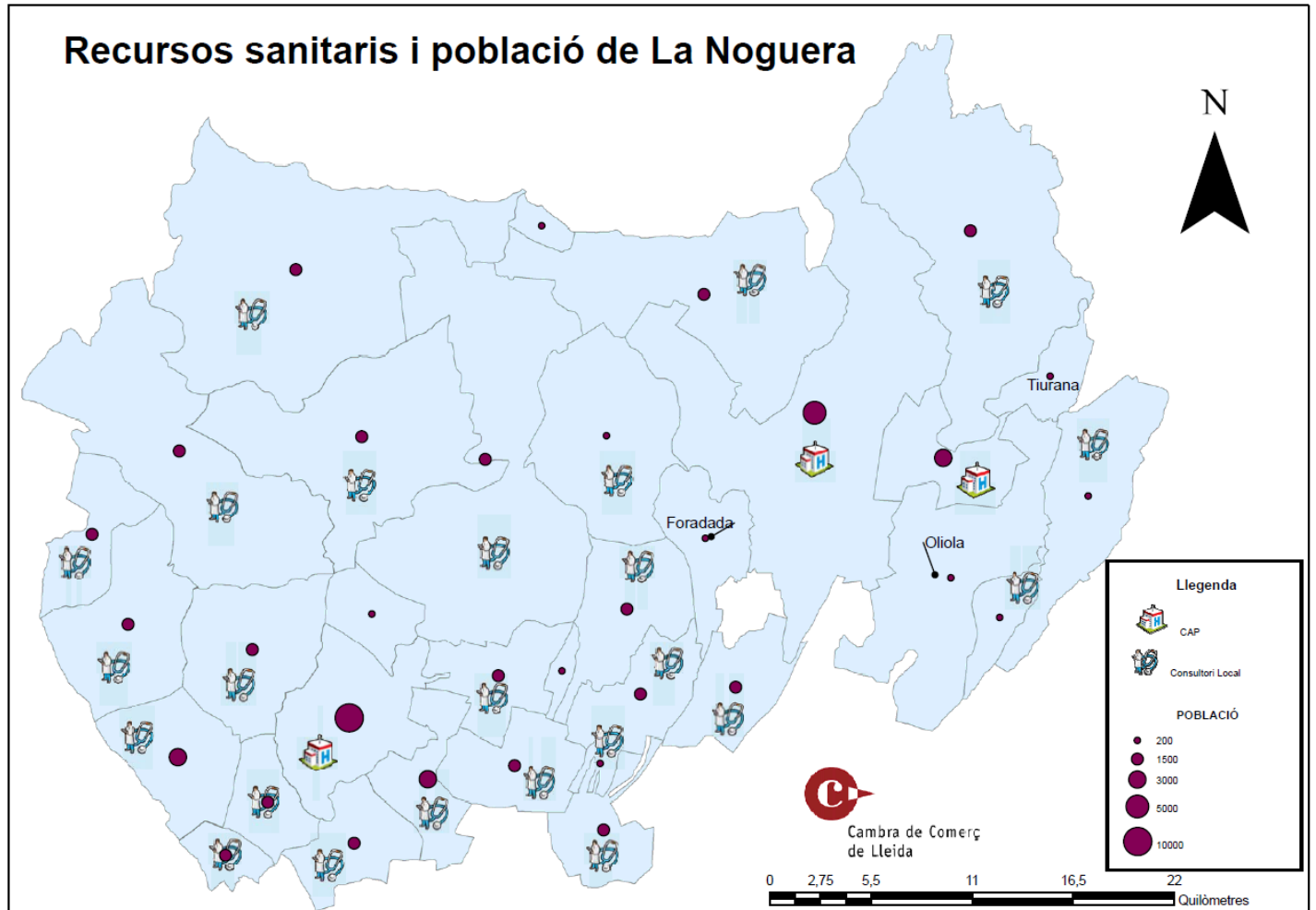
El territori, només compta amb tres CAP (Centres D'atenció Primària) reforçats amb consultoris locals a la majoria del territori. Aquets consultoris, ofereixen una disponibilitat horària molt escassa. Analitzant els resultats que ens mostra el mapa, podríem arribar a la conclusió que es necessitaria un altre CAP, a la part oest de la comarca, ja que hi son presents molts municipis amb un nombre de població important i molt envellida. La crisi sanitària actual del COVID-19 ha fet palesa la necessitat urgent de reforçar el nostre sistema sanitari i un cop passada la epidèmia caldrà revisar aquest servei assistencial als municipis objecte de l'estudi ja que sense un bon servei de salut no aconseguirem fer atractiu el territori per aconseguir l'assentament de la població.

Cambra de Comerç
de Lleida

Diputació de Lleida
Patronat de Promoció Econòmica

Mapa 6: El mapa ens mostra les poblacions que disposen de Centre d'Atenció primària i la seva distància respecte a la resta de municipis i les que disposen de consultori local.

➤ **Disponibilitat de recursos farmacèutics:**

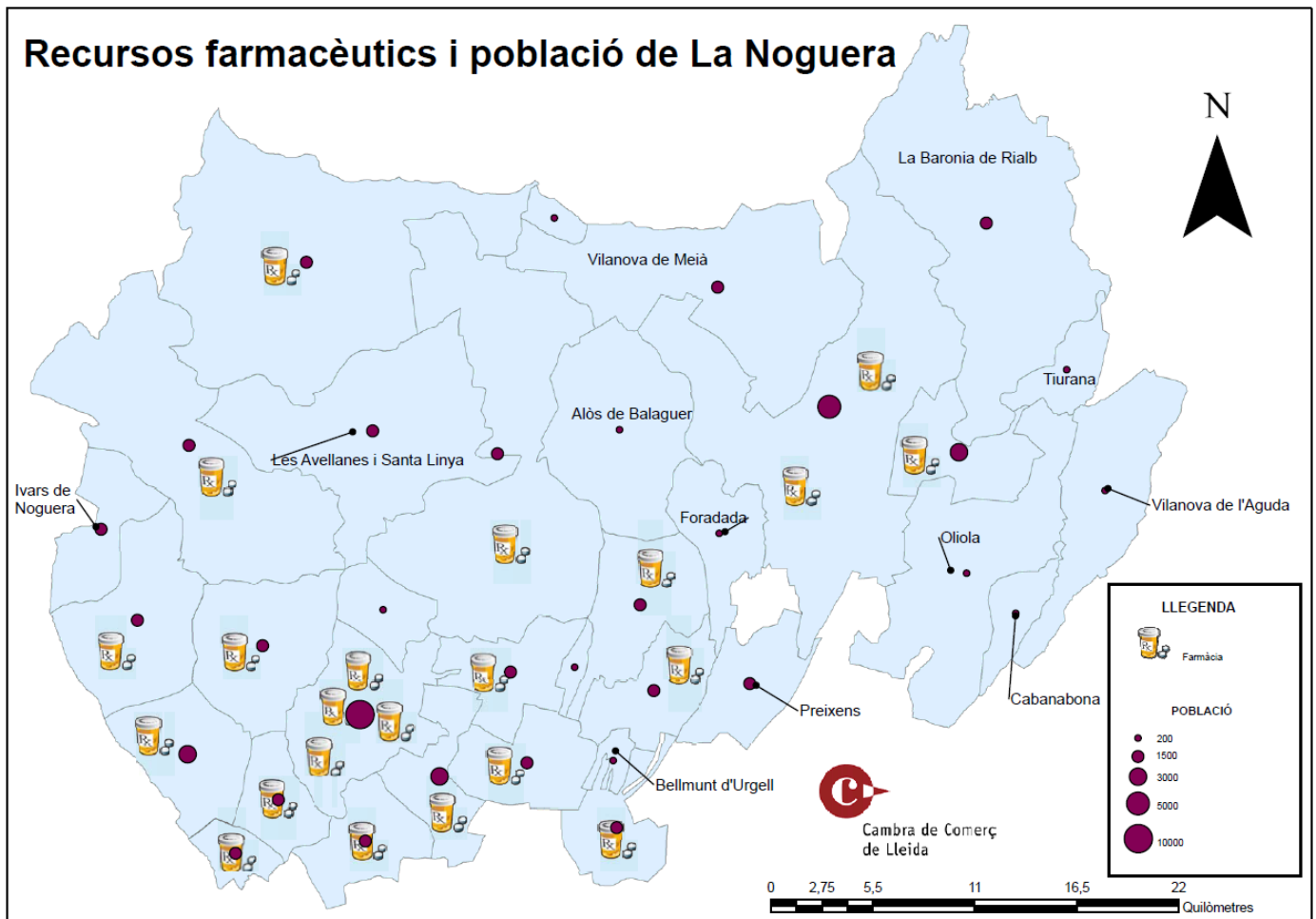
Respecte als recursos farmacèutics, la part sud-oest del territori, compta amb recursos suficients per abastir a la població, però al nord i a l'est, trobem una falta de recursos molt important ja que molts municipis no disposen de farmàcia i per tant, s'han de desplaçar en distàncies significatives per abastir-se. La diferència entre nord i sud del territori de La Noguera torna a fer-se evident com en la resta d'aspectes. Segurament degut a l'orografia com a factor determinant, el nord està en general en desavantatge respecte el sud, molt més poblat. Potser, les farmàcies de l'àrea d'influència podrien oferir el servei de repartiment de producte a domicili a les poblacions properes.

Cambra de Comerç
de Lleida

Diputació de Lleida
Patronat de Promoció Econòmica

Mapa 7: El mapa ens mostra les poblacions que disposen de Farmàcia.

➤ **Oferta en recursos educatius:**

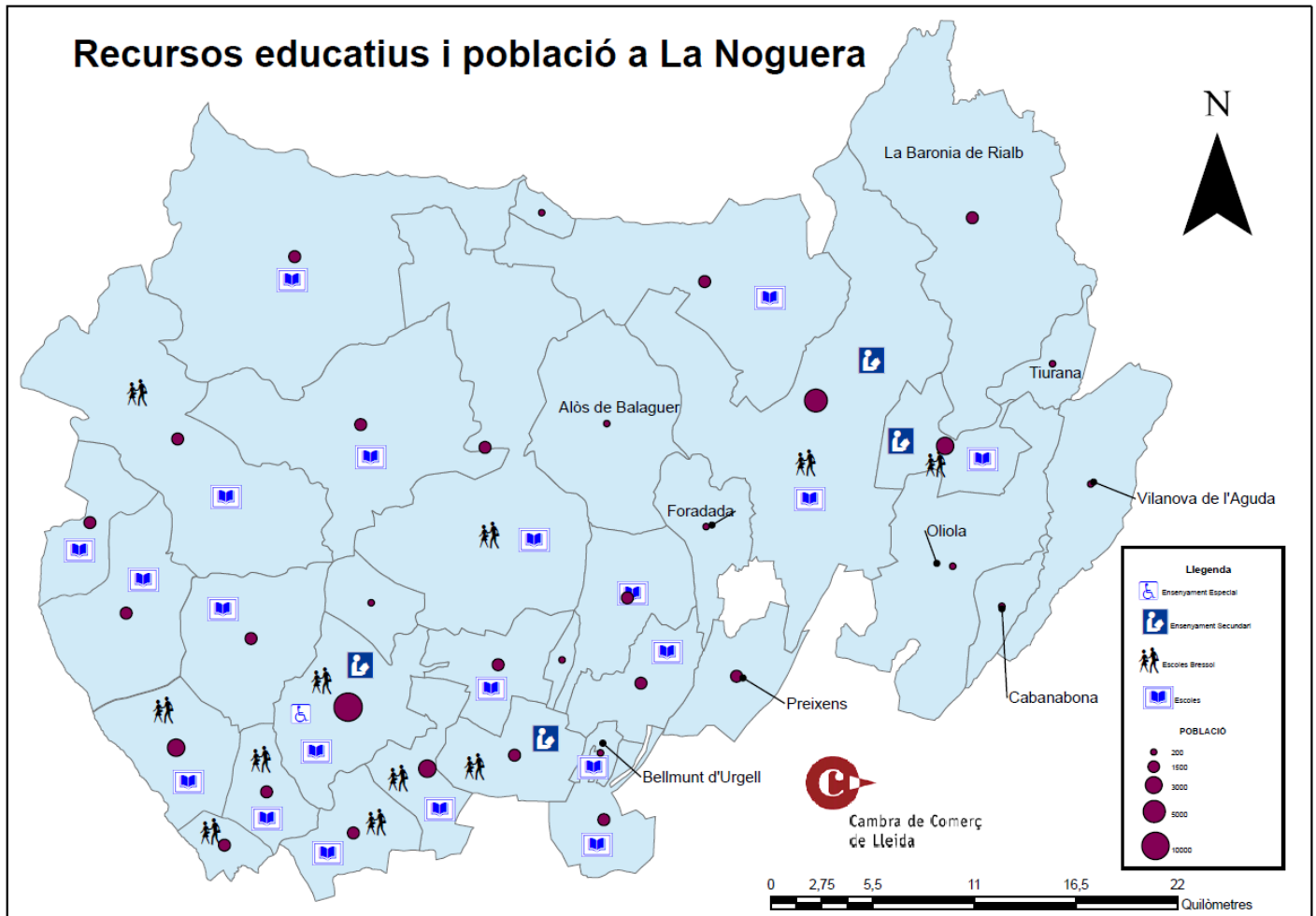
Un altre aspecte a tenir en compte en el territori són els recursos educatius, en aquesta matèria la zona sud del territori compta amb recursos suficients per abastir a la població, però a la zona nord i l'est, exceptuant Artesa de Segre i Ponts, trobem unes mancances notables respecte a escoles bressol i escoles primàries, que són els dos atractius principals per a la població jove per tal de formar una família, respecte als ensenyaments secundaris tot i no ser tant determinant també existeix una escassetat aparent.

Cambra de Comerç
de Lleida

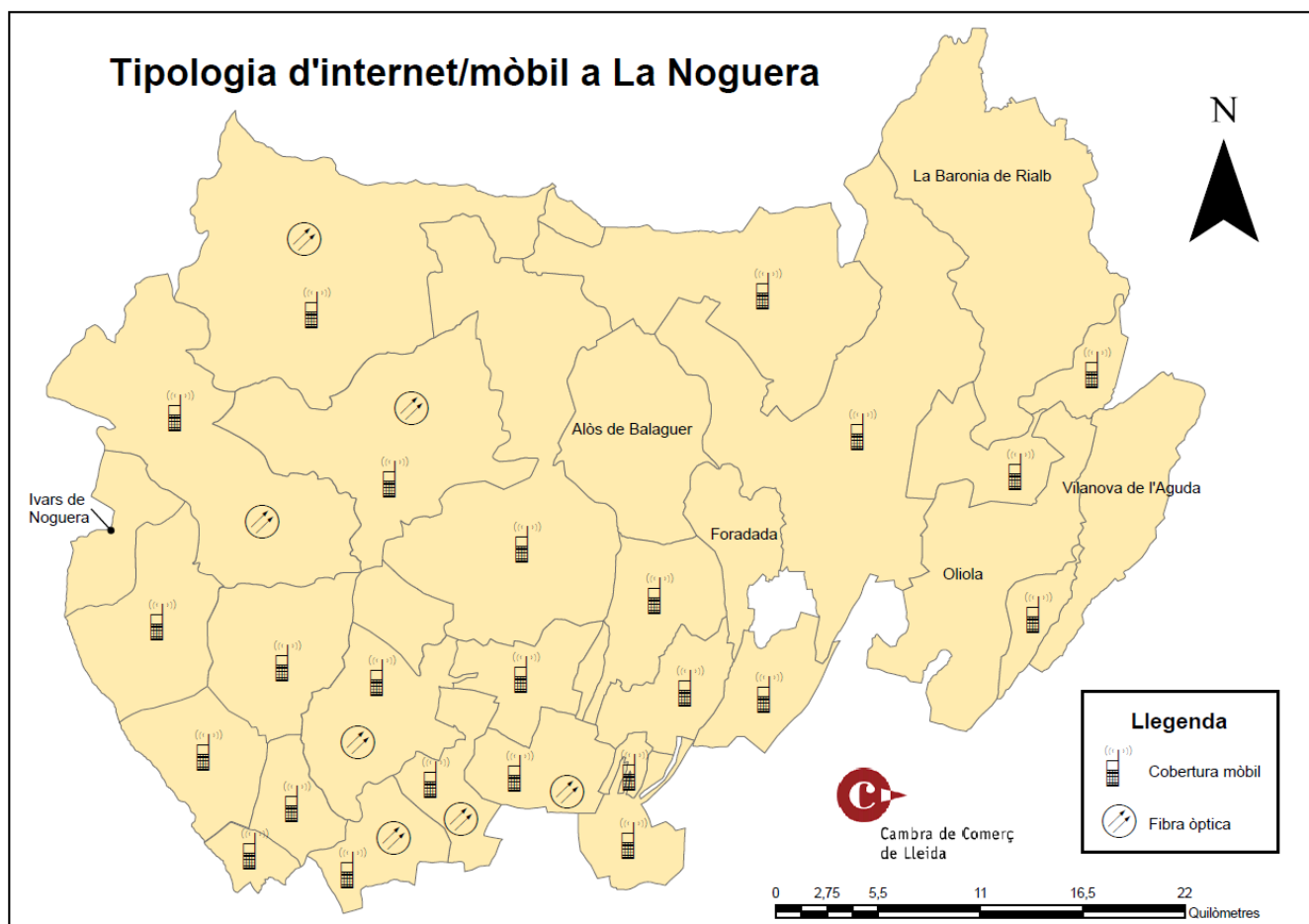
Diputació de Lleida
Patronat de Promoció Econòmica

Mapa 8: El mapa ens mostra les poblacions que disposen de centres d'ensenyament especial, d'ensenyament de primària, ensenyament secundari i escoles bressol.

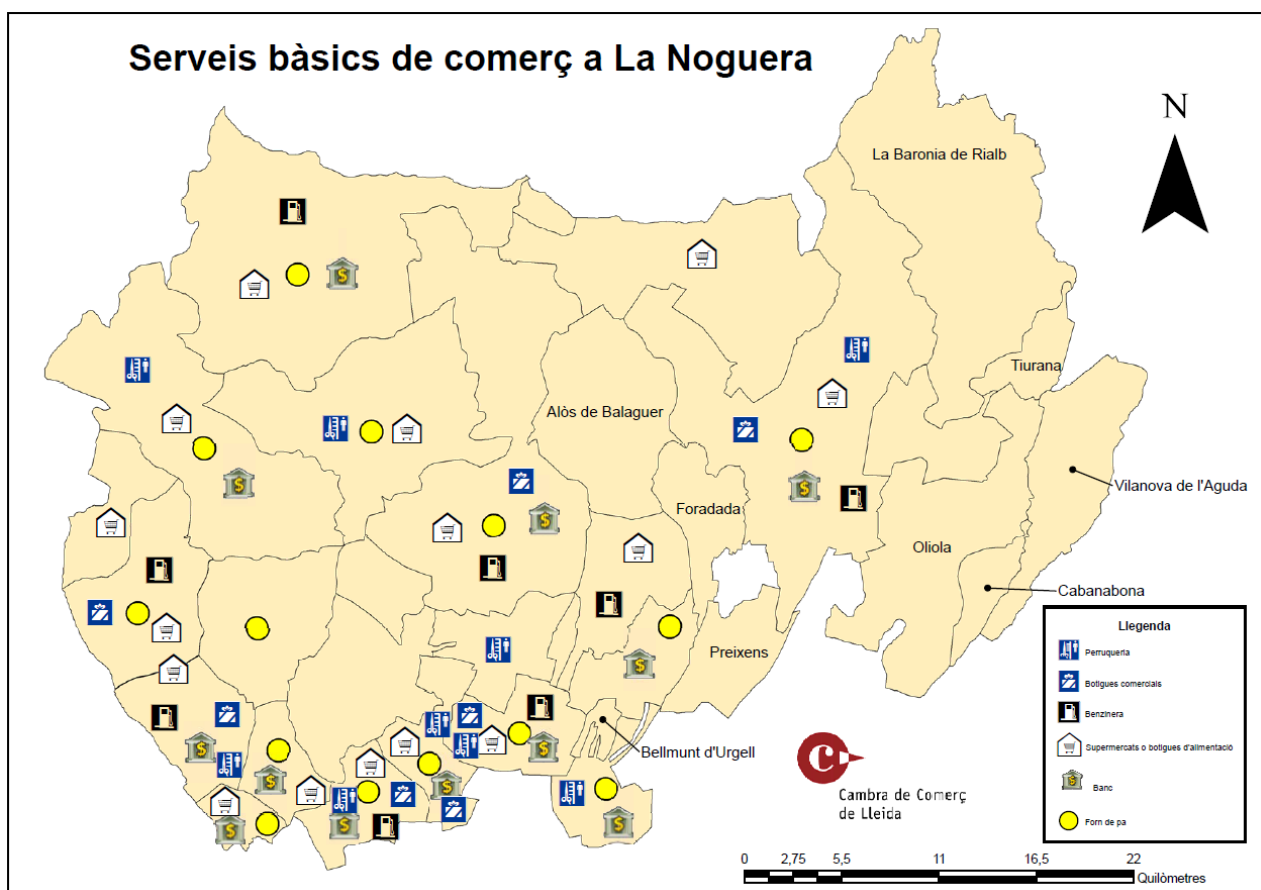
➤ **Internet i cobertura mòbil deficient:**

Només 7 municipis del territori compten amb internet per fibra òptica, indispensable actualment, tant per rapidesa com per facilitat de connexió, i varis municipis compten amb cobertura mòbil deficient o nul·la.

➤ Abastiment en serveis bàsics:

La part sud del territori, compta amb els serveis adients per abastir la població, com poden ser perruqueries, botigues, altres serveis, benzineres, supermercats, bancs o forns de pa, però varies zones del nord i l'est del territori, exceptuant les zones turístiques o amb població nombrosa, tenen recursos escassos o nuls, per tant, estan obligats a desplaçar-se per tal d'obtenir certs productes o serveis.

Mapa 10: El mapa ens mostra les poblacions que disposen de serveis bàsics per a la població com són: perruqueria, comerç de proximitat, supermercat i botigues d'alimentació, forn de pa, banc i benzinera.

➤ **Transport públic deficient i amb poques freqüències
baixes:**

Hem analitzat l'eficiència i disponibilitats del transport públic, en els següents dos casos: Desplaçament a la capital de la comarca, en aquest cas Lleida i desplaçament a la ciutat pròxima amb més influència en el territori, Balaguer. En els dos casos, hem obtingut com a resultats que en la zona nord del territori, tarden més de 1 hora per arribar a Balaguer o Lleida o en molts casos l'existència de rutes es nul·la. A més les freqüències en els desplaçaments son molt baixes en la majoria dels casos.

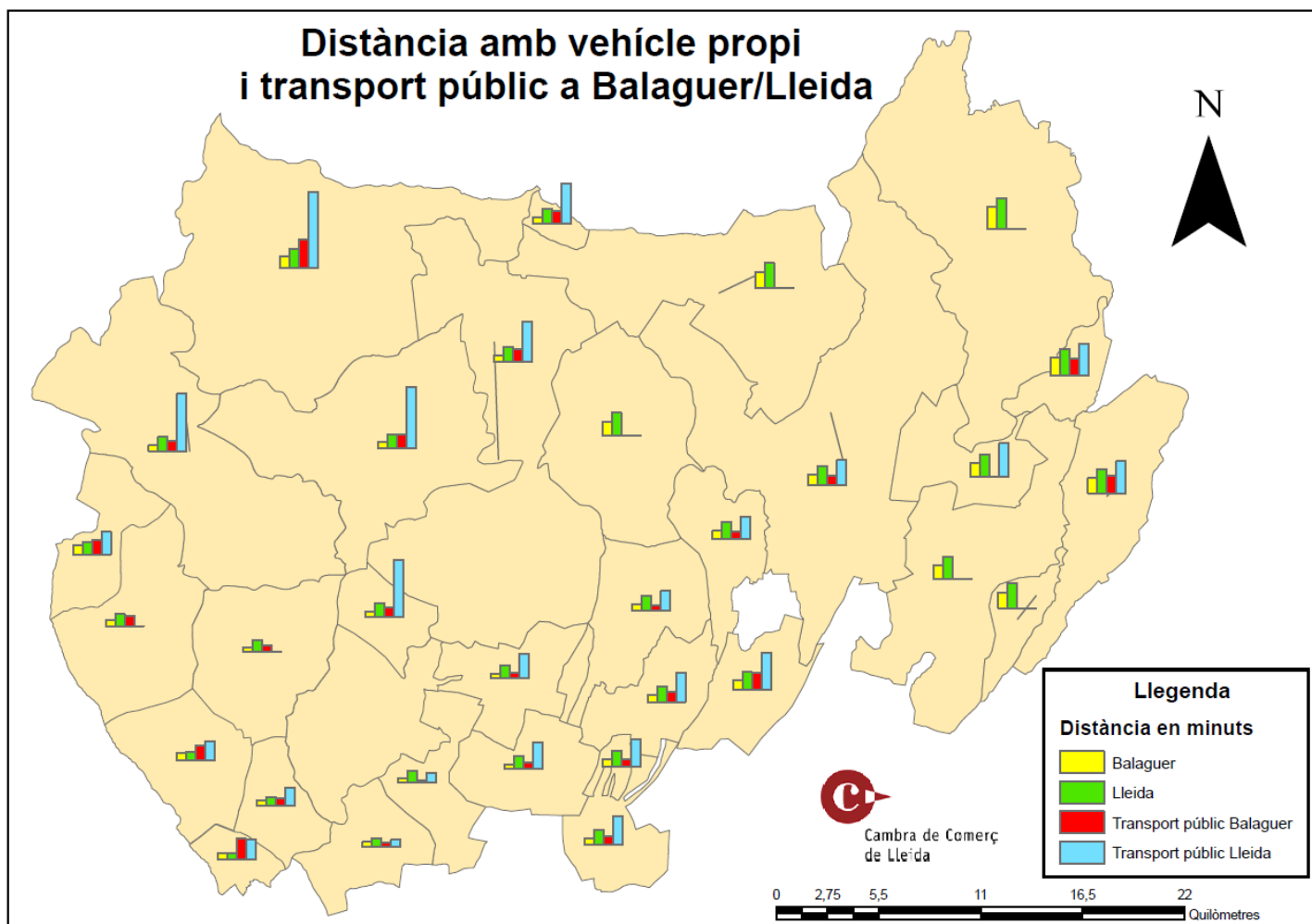
En canvi, la part sud del territori, està molt ben comunicada, amb una disponibilitat molt àmplia respecte a rutes i horaris.

Cambra de Comerç
de Lleida

Diputació de Lleida
Patronat de Promoció Econòmica

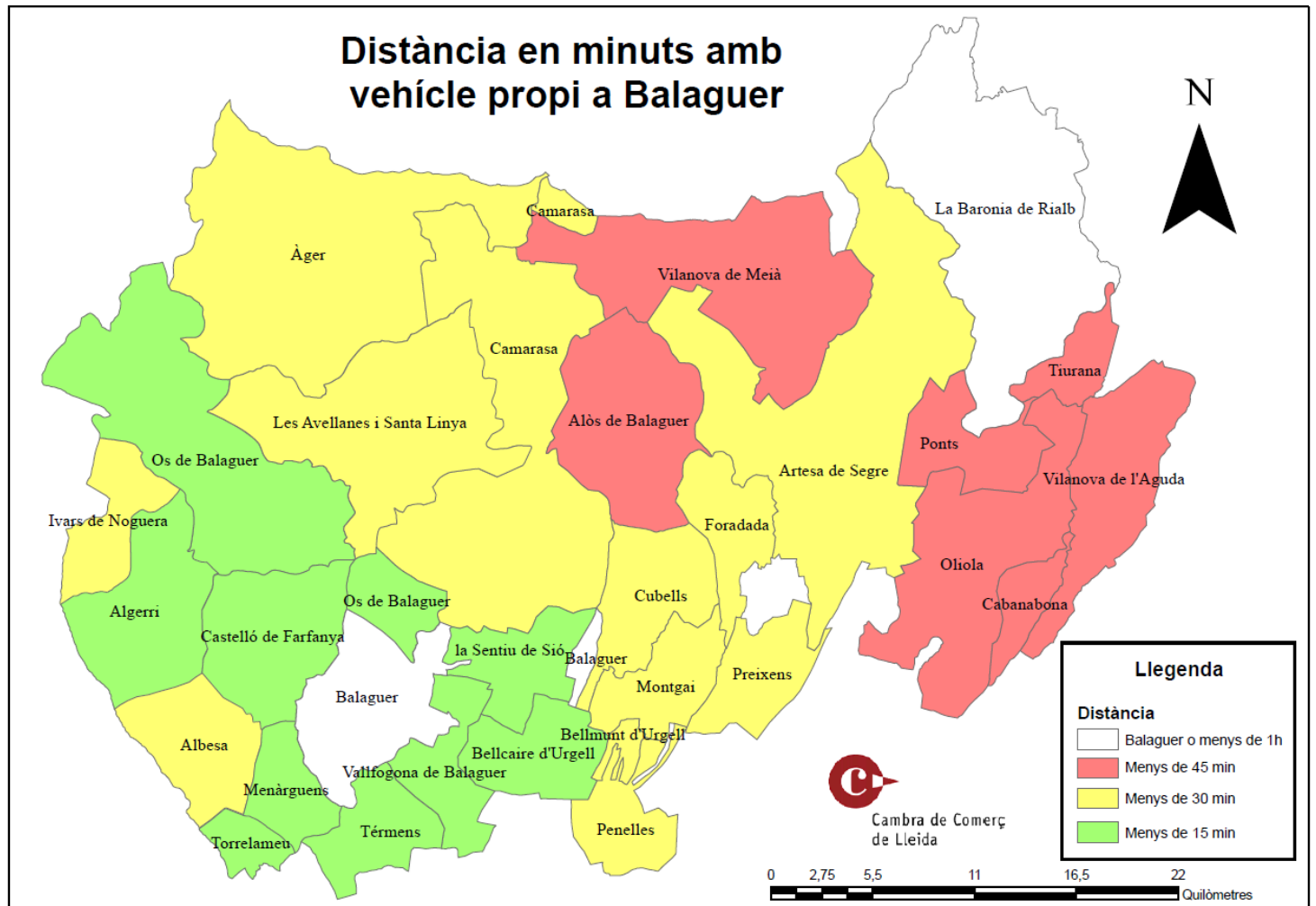
Mapa 11: El mapa mostra la distància en minuts de cada municipi respecte a les 2 capitals més importants Balaguer i Lleida. Per una banda en vehicle propi i per altra en transport públic.

Cambra de Comerç
de Lleida

Diputació de Lleida
Patronat de Promoció Econòmica

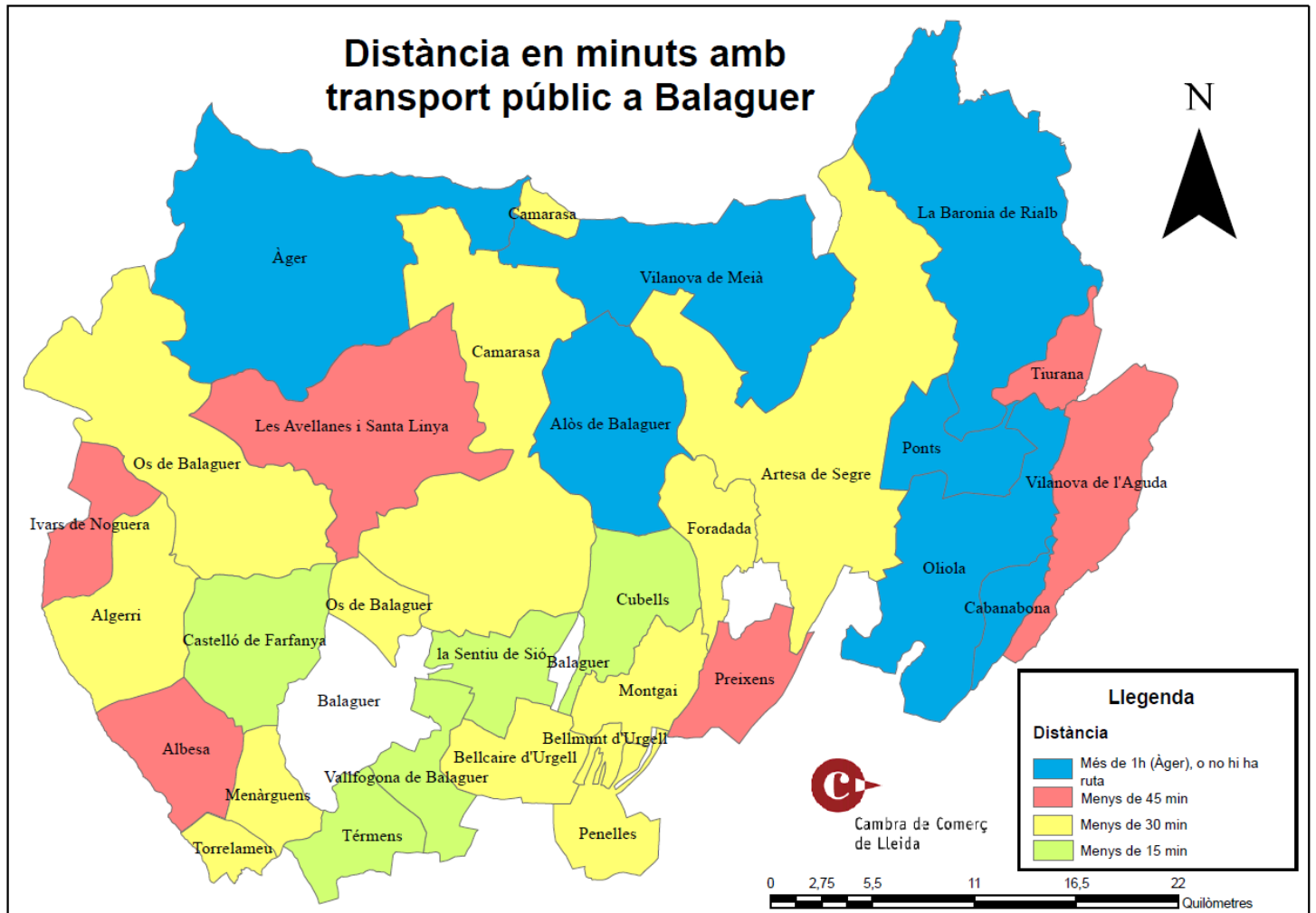
Mapa 12: El mapa ens mostra les poblacions que tarden menys de 15 minuts, 30 minuts o 45 minuts en vehicle propi a la capital de la Comarca: Balaguer.

Cambra de Comerç
de Lleida

Diputació de Lleida
Patronat de Promoció Econòmica

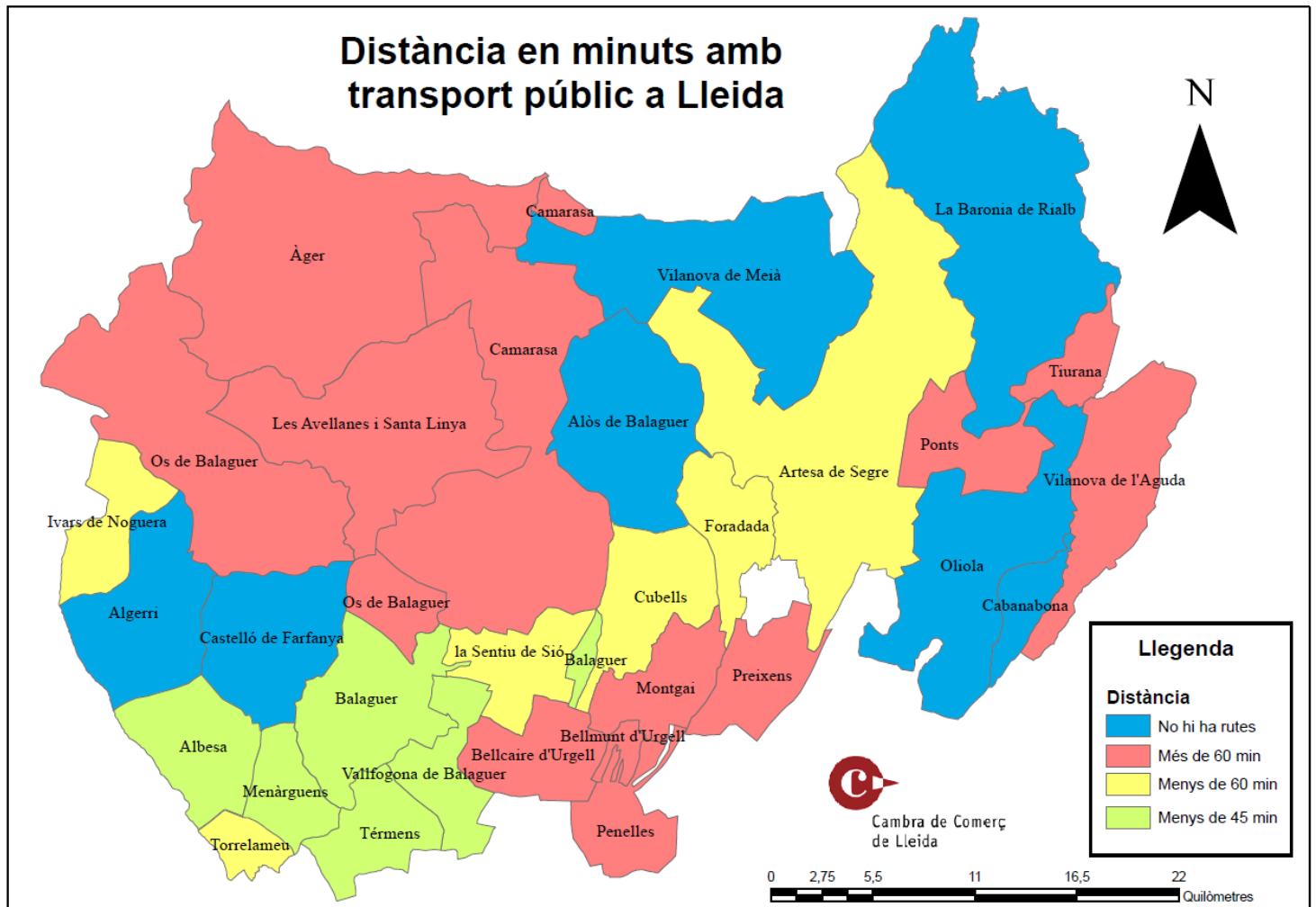
Mapa 14: El mapa ens mostra les poblacions que tarden menys de 15 minuts, 30 minuts o 45 minuts en transport públic a la capital de la Comarca: Balaguer.

Cambra de Comerç
de Lleida

Diputació de Lleida
Patronat de Promoció Econòmica

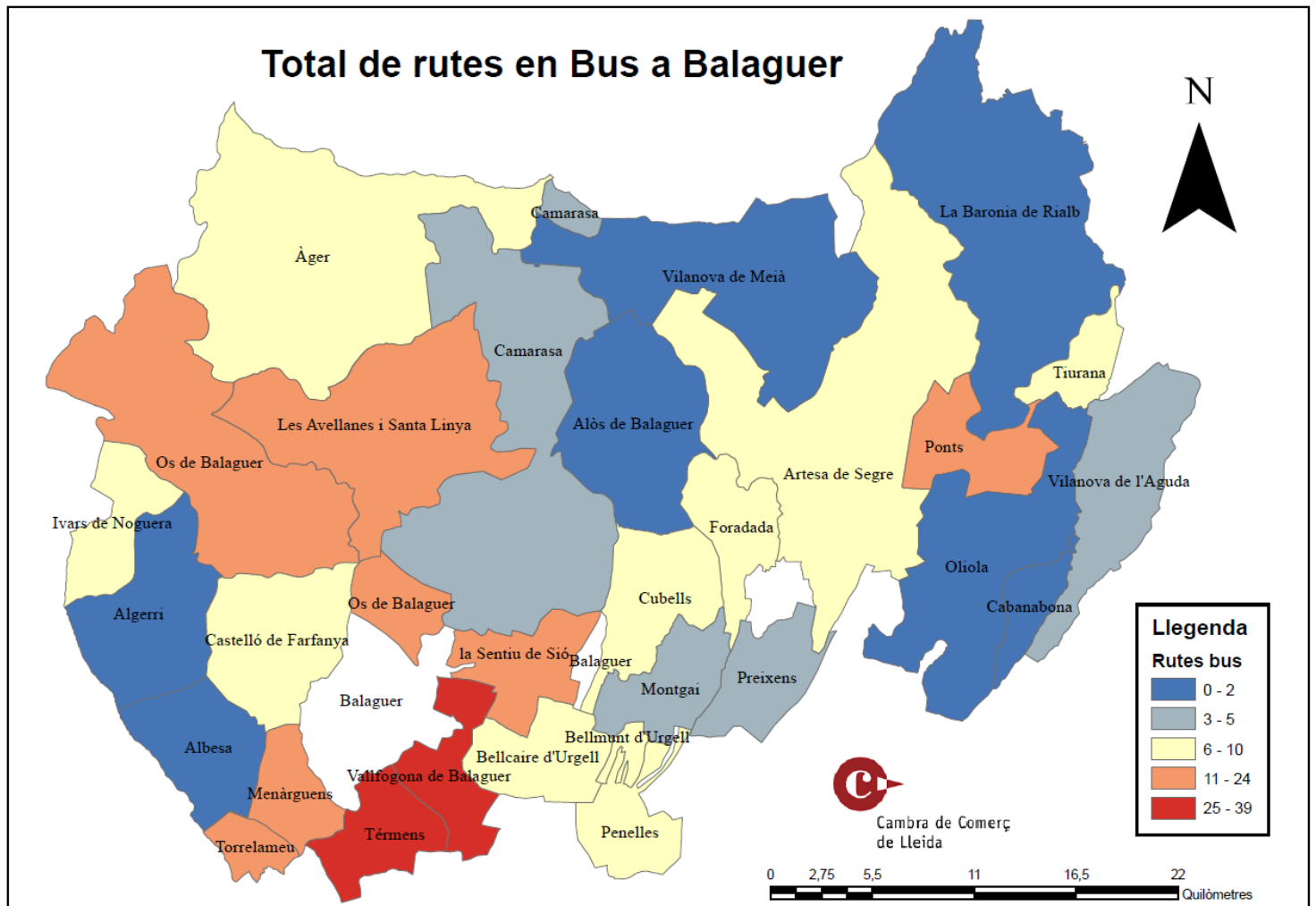
Mapa 15: El mapa ens mostra les poblacions que tarden menys de 45 minuts o menys d'una hora en transport públic a la capital de la Província: Lleida

Cambra de Comerç
de Lleida

Diputació de Lleida
Patronat de Promoció Econòmica

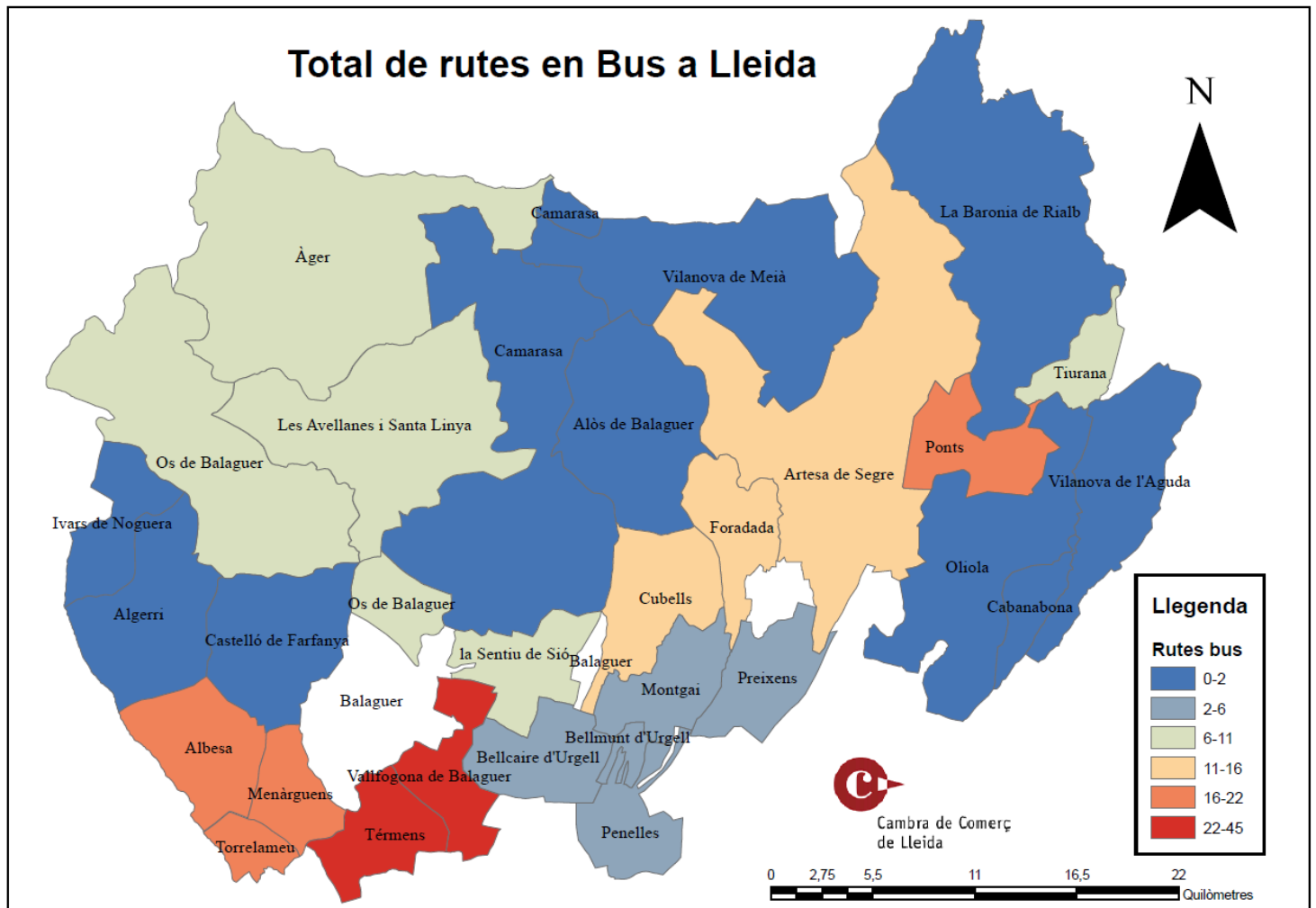
Mapa 16: El mapa ens mostra la freqüència de rutes dels diferents municipis en autobús a Balaguer.

Cambra de Comerç
de Lleida

Diputació de Lleida
Patronat de Promoció Econòmica

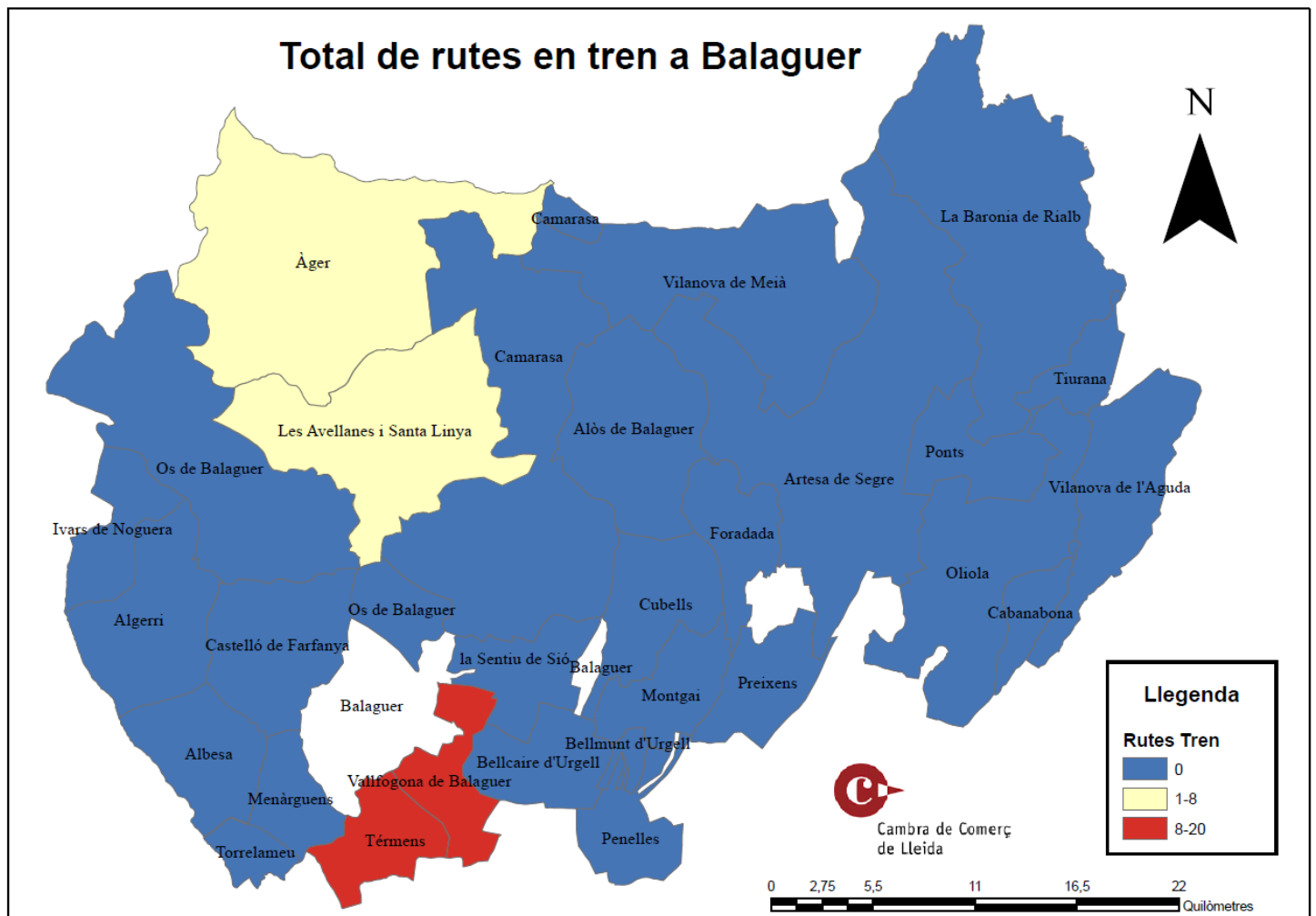
Mapa 17: El mapa ens mostra la freqüència de rutes dels diferents municipis en autobús a Lleida.

Cambra de Comerç
de Lleida

Diputació de Lleida
Patronat de Promoció Econòmica

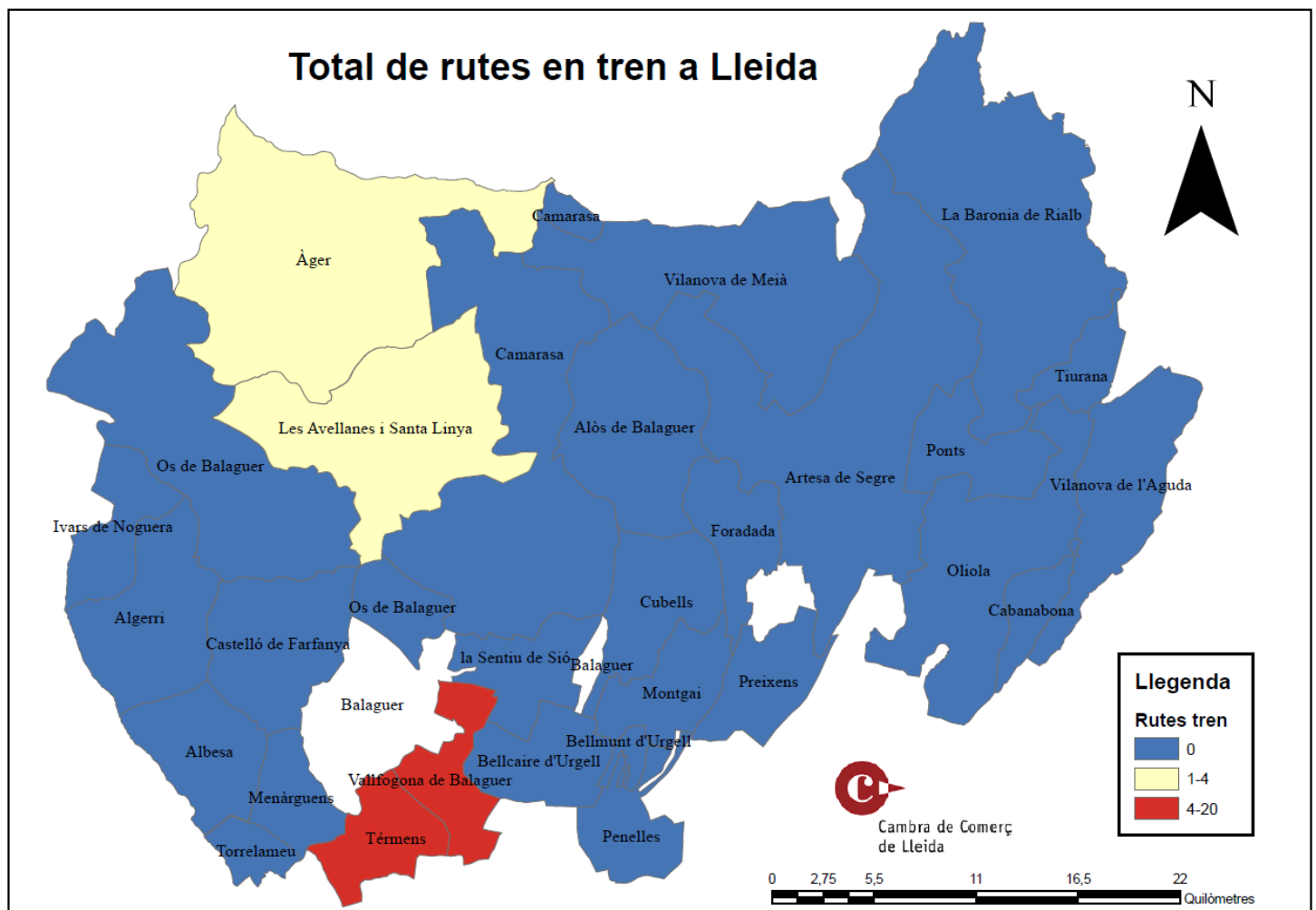
Mapa 18: El mapa ens mostra la disponibilitat de rutes en tren a Balaguer.

Cambra de Comerç
de Lleida

Diputació de Lleida
Patronat de Promoció Econòmica

Mapa 19: El mapa ens mostra la disponibilitat de rutes en tren a Lleida.

➤ **Escassetat d'allotjaments turístics:**

En la major part del territori, trobem una escassetat important d'allotjaments turístics, en el cas dels apartaments turístics, només trobem dos àrees que destaquen sobre la resta que són el cas de Balaguer i Àger, però en el cas d'Àger, considerem que no són suficients places per abastir la demanda dels turistes que acull l'atractiu del Montsec, la resta del territori és molt escassa o nul·la l'existència de places.

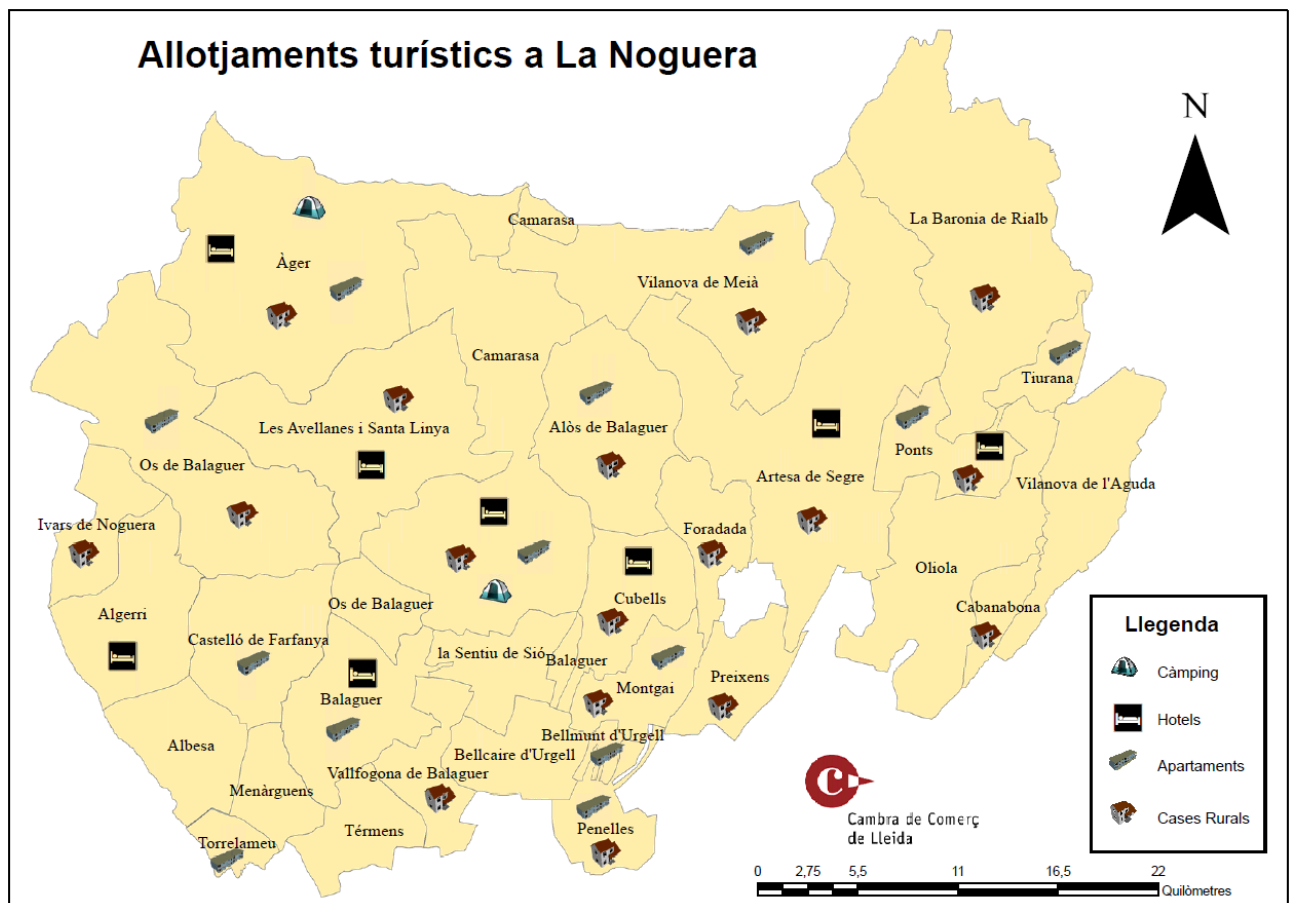
En relació a les places hoteleres, podem considerar que àrees com Balaguer, Ponts, Artesa, Cubells o Les Avellanes, poden abastir la demanda turística de manera considerable, però la resta de zones que tenen una potencialitat turística important, no compten amb recursos hotelers per tal d'allotjar la demanda de turistes.

I finalment, en relació a les places de cases rurals, cal destacar dos àrees per sobre de la resta que corresponen a Àger i La Baronia de Rialb on disposen de fins a 54 places, però tot hi així considerem que la oferta segueix sent escassa per abastir les necessitats del territori.

Si tenim en compte que una de les possibilitats més clara de potencial creixement i creació d'ocupació de la Comarca és centra en el desenvolupament dels recursos turístics de la mateixa. La manca de places d'allotjament en el territori suposa un dels elements negatius sobre els que cal incidir i actuar de tal manera que paral·lelament a les accions que potenciïn les diferents possibilitats per captar visitants és creïn places aprofitant la

disponibilitat d'habitatge que hi ha en aquestes poblacions susceptible de ser rehabilitat i adequat per convertir-se en un recurs més d'atracció de visitants a les diferents poblacions de La Noguera.

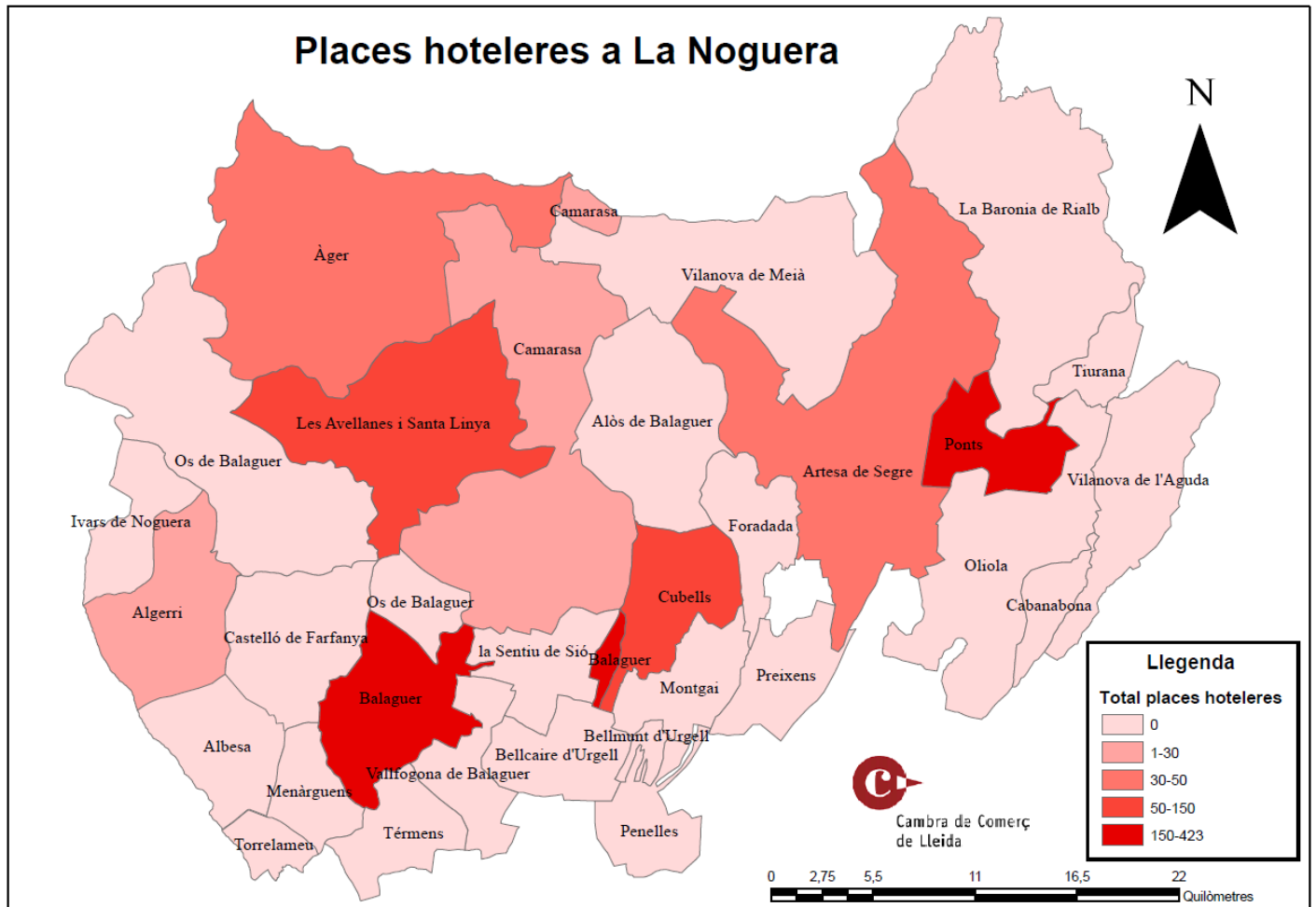
Mapa 20: El mapa ens mostra la disponibilitat per municipis de places d'allotjament ja sigui en càmpings, hotels, apartaments d'ús turístic i cases rurals.

Cambra de Comerç
de Lleida

Diputació de Lleida
Patronat de Promoció Econòmica

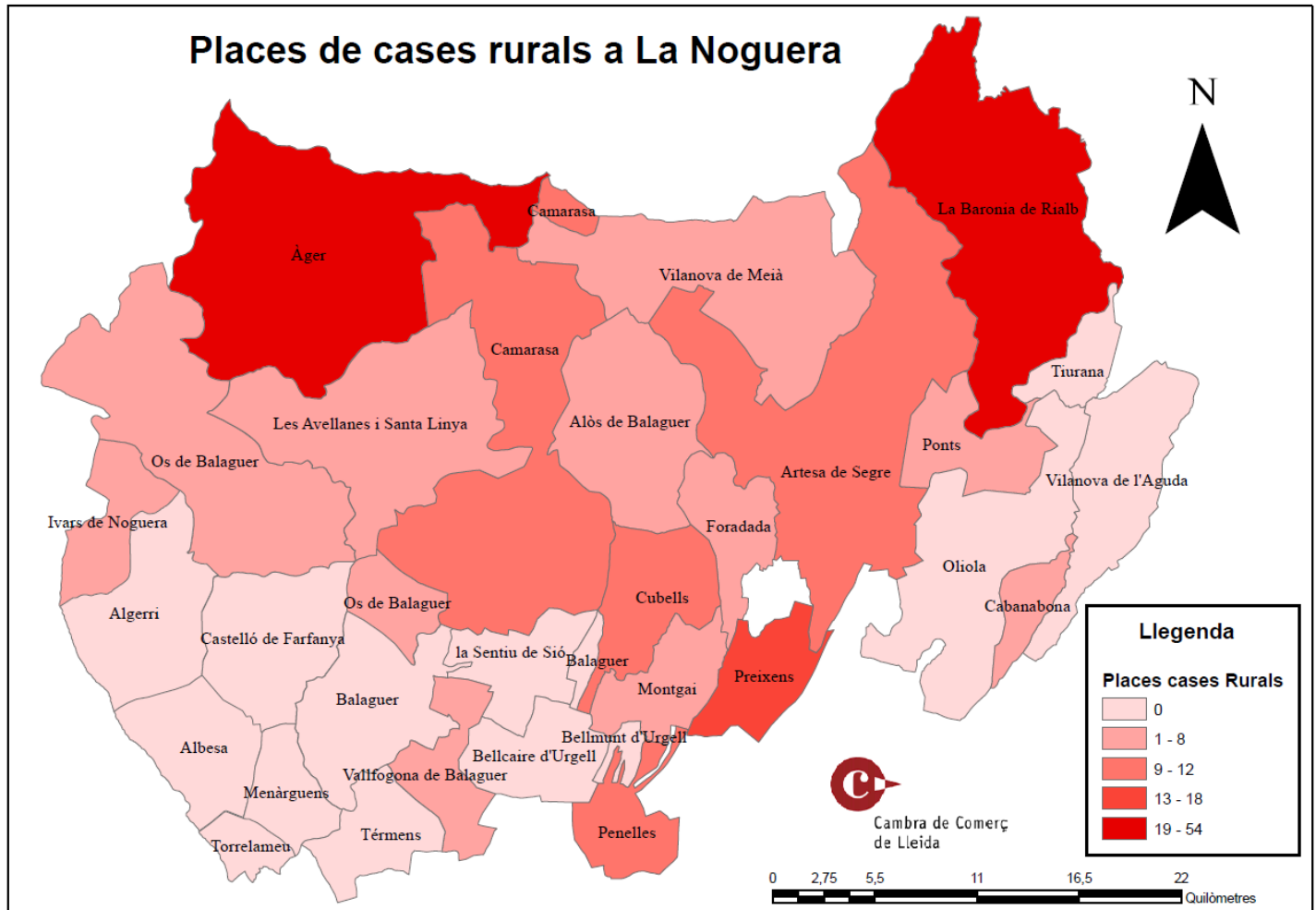
Mapa 21: El mapa ens mostra en nombre de places hoteleres a la Comarca i la seva distribució.

Cambra de Comerç
de Lleida

Diputació de Lleida
Patronat de Promoció Econòmica

Mapa 23: El mapa ens mostra la disponibilitat de places en cases rurals a la Comarca i per municipis.

Fortaleses

➤ **Producte alimentari de producció pròpia i alta qualitat:**

La Noguera compta amb productors locals i de km 0 d'excel·lent qualitat tant en mermelades, com en formatges, en fruita, en carn de ramats propis, olis, pans i pastissos, i una llarga llista de productes etc.. tots aquest recursos han de formar part de l'estratègia de la Comarca per atraure visitants. Aquests productes formen part dels arguments que més atrauen als foranes en la valoració d'una destinació i el nostre territori compta amb un potencial molt gran que ha de saber utilitzar i comunicar per posar en valor tot el seu potencial. A més, la possibilitat de mostrar els processos artesanals de producció suposa un experiència que reforça l'atractiu d'aquest productes, Vincular la producció al territori al que pertany és la clau en que incidir i que permetrà diferenciar els nostres productes de la resta i fer La Noguera un destí molt més atractiu.

➤ **Equipaments de Restauració i Hosteleria:**

La majoria del territori compta amb una bona disponibilitat d'equipaments gastronòmics com poden ser bars, cafeteries i restaurants, per tal d'abastir les necessitats de la població i també als turistes que venen al territori. La gastronomia local, de cuina casolana i de producte de proximitat és un altre cop un factor a posar en valor i que els clients tenen molt en compte a l'hora de valorar l'experiència en el destí. Per altra banda, aquests equipaments haurien de fer un esforç d'adaptació al nou client

potencial i no tant al local que és un client que tenen captiu. Per tot això, s'hauria d'ajudar als establiments a adequar la seva oferta cap un posicionament més pensat en la clientela forana i ajudar-los en aspectes com la comunicació.

Mapa 24: El mapa ens mostra la disponibilitat de serveis de bar, cafeteries i restaurants als diferents municipis de La Noguera.

➤ **Poblacions ben comunicades amb una xarxa de carreteres consolidada:**

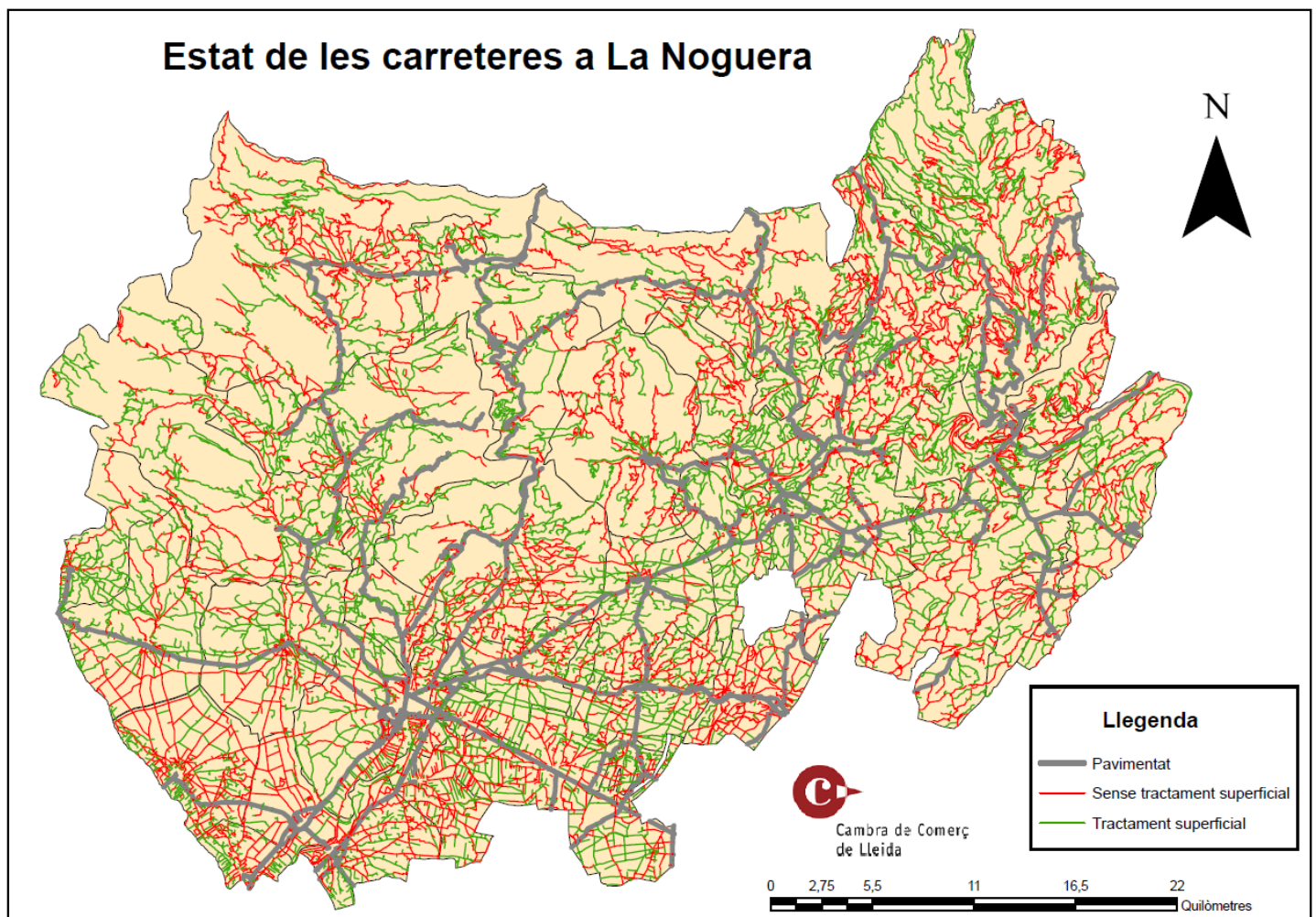
La majoria de les poblacions estan ben comunicades amb una xarxa de carreteres existents i en estats acceptables, però cal tenir en compte que estem en un territori amb predomini agrícola, i en algunes zones, la orografia dificulta l'existència de carreteres amb bon estat i bona comunicació. Per tant el predomini de camins i pistes forestals es notable.

Cambra de Comerç
de Lleida

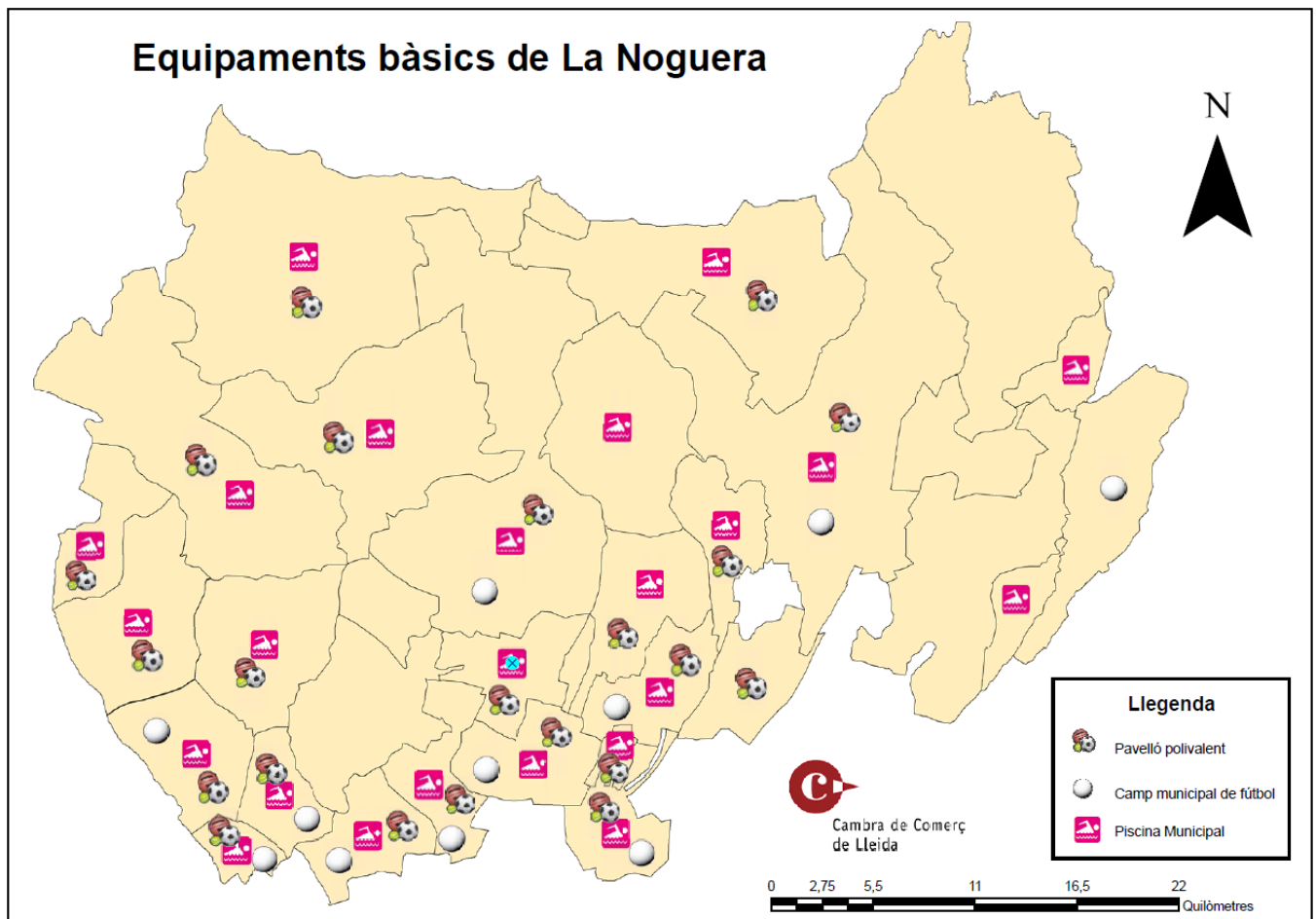
Diputació de Lleida
Patronat de Promoció Econòmica

Mapa 25: El mapa ens mostra la xarxa de carreteres de la Noguera per tipologia de paviment.

➤ **Bona disponibilitat d'equipaments bàsics:**

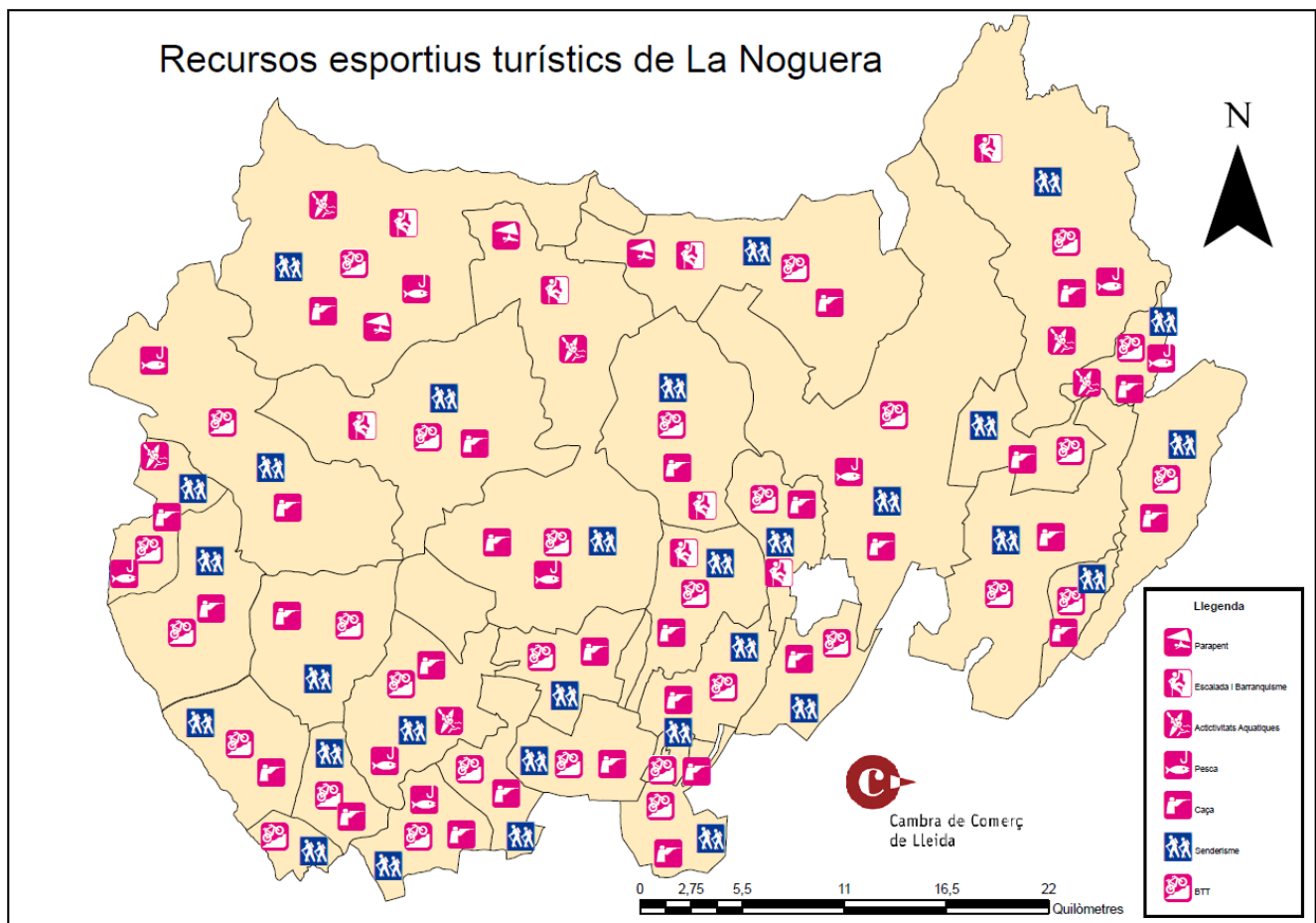
En la majoria del territori tenim la disponibilitat d'equipaments i infraestructures com pavellons, camp municipals de futbol o piscines municipals. Per tal de satisfer les necessitats esportives i de lleure de la població.

Mapa 26: El mapa ens mostra la disponibilitat de Pavellons poliesportius, camps municipals de futbol i piscines municipals a les diferents localitats de la Comarca.

➤ **Disponibilitat i varietat de recursos esportius en l'àmbit turístic:**

Un dels punts forts del territori, és l'existència d'una àmplia oferta per la pràctica d'esports al aire lliure com l'escalada, el parapent, activitats aquàtiques, pesca, caça, senderisme o BTT.

Mapa 27: El mapa ens mostra l'àmplia disponibilitat de recursos esportius i turístics de La Noguera: Parapent, escalada i barranquisme, activitats aquàtiques, pesca, caça, rutes de senderisme i rutes de BTT. I la seva distribució territorial.

Cambra de Comerç
de Lleida

Diputació de Lleida
Patronat de Promoció Econòmica

➤ **Amplia varietat de recursos naturals presents en el territori:**

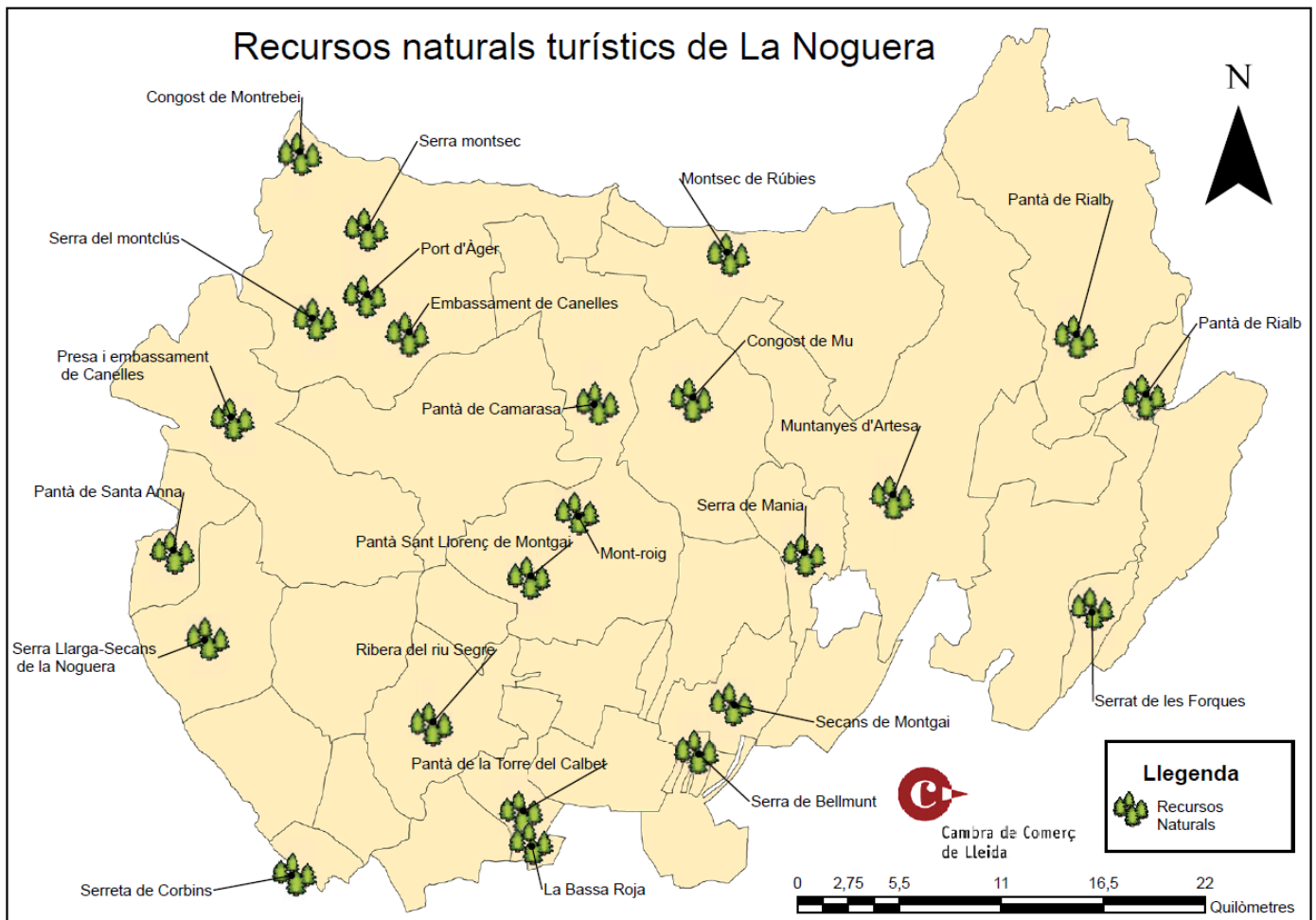
La Noguera es un territori amb una riquesa molt important de natura i de paratges idíl·lics i amb un atractiu molt potent. Es un altre dels punts forts i factors clau per l'arribada de turistes que volen gaudir dels paisatges i les diverses activitats que es produeixen e l'entorn d'aquests.

Cambra de Comerç
de Lleida

Diputació de Lleida
Patronat de Promoció Econòmica

Mapa 28: El mapa ens mostra la disponibilitat de recursos naturals i la seva distribució en la Comarca.

➤ **El paisatge:**

La bellesa del paisatge de La Noguera és un dels valors a destacar alhora de posar en valor aquest. La Comarca, que és la més extensa de Catalunya compta amb una àmplia diversitat paisatgística.

La Serralada del Montsec, dividida pel riu Noguera Pallaresa i el riu Noguera Ribagorçana forma el Montsec d'Ares i el Montsec de Rúbies. El pas d'aquests rius disposa dels talls feréstecs i impressionants dels congostos de Mont-rebei i Terradets.

De la mateixa impressionant bellesa trobem les Valls d'Àger i la Coma de Meià amb les seves serres intermèdies, com Monclús, Sant Matet, Sant Miquel, Mot-roig o Carbonera, en elles hi troben coves, avencs i paisatges de gran bellesa.

Tot al contrari, La Noguera baixa presenta un paisatge totalment diferent amb àmplies extensions de planures on hi cultiva cereals i arbres fruiters.

No podem oblidar-nos dels embassaments: el de Santa Anna, Camarasa, Canelles, Sant Llorenç de Montgai i Rialb. A més cal destacar les dues reserves naturals, la de Sant Llorenç de Montgai i la de l'aiguabarreig del Segre amb la Noguera Pallaresa.

El Riu Segre travessa aquest territori creant espais fantàstics com el Congost de Salgar, el cel de Rubió o el Congost de Mu.

➤ **Gran varietat de recursos patrimonis i culturals turístics presents en el territori:**

El territori gaudeix de molts recursos culturals i patrimonials com museus, castells, ermites, esglésies, molins, coves, centres d'observacions astronòmics, monestirs, vil·les romanes entre molts més recursos que atrauen un important focus de visitants en relació a la tipologia de turisme que ofereixen tan localment com turistes estrangers. Tots aquests elements culturals necessiten per altra banda un important esforç en creació de producte i comunicació. El territori disposa de recursos però manca fer-los visibles i estructurar-los per tal que suposin una font d'ingressos per la població i una creació d'ocupació al territori.

Cambra de Comerç
de Lleida

Diputació de Lleida
Patronat de Promoció Econòmica

Mapa 29: El mapa ens mostra l'àmplia disponibilitat de recursos culturals turístics a la comarca.

➤ **Risc mínim de contaminació ambiental i acústica:**

La Noguera es un territori que ha patit l'afecció antròpica de forma no tan intensament com en altres comarques més afectades per la urbanització, per tant, estem davant un territori on l'aire es pur, amb un índex de contaminació molt baix, rodejat de naturalesa a banda i banda dels municipis, i on la tranquil·litat hi es present ja que existeix una qualitat de vida molt superior, en aquest sentit, a les ciutats amb més concentració de població on l'estrès i el caos s'apodera en aquest sentit de les nostres vides.

➤ **Preu del sòl i de l'habitatge més barat**

El fet de tenir accés a la compra o el lloguer d'habitatge a preus considerablement més assequible que a les ciutats més poblades suposa un element a favor del atractiu de les poblacions de La Noguera.

Per una parella o una família amb nens, el fet de disposar d'un espai per arrelar a uns preus més econòmics o dins de les seves possibilitats serà un factor determinant alhora d'escollir l'habitatge habitual. Els preus de l'habitatge en l'actualitat suposen una de les barreres més importants, en els moments actuals per la gent jove i la impossibilitat d'adquirir una residència als actuals preus de mercat de les grans ciutats molt per sobre de les seves possibilitats.

El preu de l'habitatge asfixia la joventut. El mercat de l'habitatge de lloguer, com també la compravenda, està aconseguint tals nivells que fa impossible a la joventut poder independitzar-se dels seus nuclis familiars

L'asfíxia econòmica que estan patint els joves a causa de l'alt preu de l'habitatge està arribant a màxims històrics. En l'actualitat el 81% dels joves entre 16 i 29 anys viuen amb els seus pares, vivint la majoria d'ells en la precarietat laboral.

Des de 2002 la xifra de joves independitzats no era tan baixa, sent inferior al 20%. Aquests mals resultats, presentats pel Consell de la Joventut, mostra la situació econòmica de la joventut. Considerant el sou mitjà d'aquest grup d'edat (uns 940 euros al mes), en l'informe s'estima que per a afrontar el cost d'un habitatge en solitari, incloent-hi el lloguer i les despeses, els joves que vulguin mudar-se a viure sols haurien d'aportar el 91,2% del seu sou. Fa 10 anys, el percentatge era del 57,4%. L'equilibrat és el 30%.

Amenaces

➤ **Tancament d'escoles:**

La manca de nens al territori posa en dubte la viabilitat de les escoles rurals i la possible decisió per part del govern de tancar-les suposaria un enorme perjudici per aquestes localitats e incrementaria la dificultat per atraure gent jove o retenir-la.

➤ **Crisis del sector primari:**

Tenint en compte que la base econòmica principal de la Comarca son l'agricultura i la ramaderia, especialment els cereals d'hivern i també l'olivera i els arbres fruiters, una crisi d'aquests sectors i una mala collita tenen una influència molt negativa en la economia d'aquestes localitats, així com un any de boa collita i preus del sector primari suposen una reactivació econòmica d'aquests territoris.

Per aquesta vinculació amb el sector primari és tant important la subsistència i el manteniment d'aquestes activitats i de la capacitat de generació de riquesa de les mateixes. Vivim uns moments especialment delicats per aquest sector i la seva lluita pels preus. Polítiques europees a favor i en suport d'aquests preus dignes del sector primari afavoririen l'objecte del nostre estudi i el manteniment de la població de La Noguera.

➤ **Connectivitat tecnològica:**

Tenint en compte que la connectivitat física i digital, son un pilar bàsic pel nostre objectiu. Necessitem una discriminació positiva cap als territoris en risc. Si les polítiques anti despoblament no van acompanyades de l'arribada de la fibra òptica, no tindran cap sentit. Per tant, una de les més importants amenaces passa per la falta de connectivitat al nostre territori.

➤ **Epidèmia vírica:**

L'actual situació excepcional de confinament de la població que ha ocasionat el virus del covid-19 ha suposat una crisi sense precedents del nostre sistema sanitari i ha mostrat la nostra vulnerabilitat en ple segle XX. A partir d'aquest moment l'amenaça d'un brot víric del tipus del covid-19 no pot passar-se per alt. En el cas del nostre territori amb risc de despoblament i alt envelliment de la població encara és fa més evident aquesta amenaça d'una possible pandèmia que minvi encara més la població ja de per si vulnerable.

Oportunitats

➤ **Pandèmia vírica:**

L'actual situació de confinament i l'estat d'alarma provocat per l'aparició d'un nou virus com el Covid-19 fa palès la possibilitat de l'aparició de nous virus i pandèmies en un futur i ens mostra la vulnerabilitat de les societats actuals en front aquesta amenaça. La situació actual ha posat de relleu les fortaleeses dels territoris amb poca concentració de població per fer front a la situació i suposa en valor les avantatges de viure en aquests territoris. Els arguments i criteris que es tindran en compte per elegir l'arrelament familiar es veuran reforçats després de l'experiència viscuda de crisi sanitària aquest 2020. Les poblacions rurals amb densitat de població baixa han tingut menys casos de contagi, han controlat molt més aviat la propagació de la malaltia i han gaudit d'un confinament menys traumàtic.

El fet de viure en un entorn rural, verd, amb contacte amb la natura i amb menys població han resultat factors determinants en positiu d'avant d'aquest nou repte de la societat i de ben segur suposaran un element a valorar en el futur.

➤ **Recerca de les noves unitats familiars en l'entorn:**

- Millor qualitat de vida
- Més seguretat i tranquil·litat
- Connexió amb la natura
- Qualitat ambiental

Les futures generacions demostren una creixent preocupació i sensibilitat per aquests elements que fins fa poc eren poc importants. Els estudis demostren que aquesta creixent preocupació dona una oportunitat als territoris rurals com La Noguera que ofereixen tots aquests valors en escriure. Ajudar a posar en valor aquests recursos a través de la implicació de tots els agents del territori és una tasca essencial i que no pot esperar. Aquesta sensibilitat en relació al medi ambient, la sostenibilitat, la contribució a una societat més justa i la coherència amb aquests valors continuaran creixent any rere any i es transformen en una oportunitat per a la consecució del reequilibri territorial.